

SANT DOMINGO D'INCA

Pere-Joan Llabrés i Martorell

P. Rovira
17

PERE-JOAN LLABRÉS

SANT DOMINGO D'INCA

- PRESENTACIÓ
- El convent
 - L'Església
 - La parròquia

Edició commemorativa del
XXVè aniversari de la parròquia

INCA 1987

R. 40054
Sig. CL INC D 16112

PERE-JOAN LLABRÉS

SANT DOMINGO D'INCA

- El convent
- L'Església
- La parròquia

Edició commemorativa del
XXVè aniversari de la parròquia

INCA 1987

Edita: Parròquia de Sant Domingo d'Inca
Imprimeix: Gràfiques Garcia - Inca
Portada: Antoni Rovira
Fotografies: J. Riera
D.L. P.M. 787/1987

PRESENTACIÓ

Fa 25 anys St. Domingo va ser creat Parròquia. La ciutat d'Inca havia experimentat un creixement espectacular en el nombre d'habitants i en l'explosió expansiva industrial.

De la Península havia arribat una multitud considerable de famílies, cercant un treball que mancava a la seva terra, i conseqüentment el pa de la subsistència.

Aquest augment demogràfic i el creixement del recinte urbanístic va fer veure als sacerdots responsables del treball pastoral de Sta. Maria la Major la necessitat de crear una nova Parròquia, ja que era impossible atendre degudament els ciutadans que vivien més enllà del tren.

Així es va crear la Parròquia de Crist Rei, el juliol de 1959.

Tres anys després, l'any 1962, la mateixa problemàtica aconsellà l'erecció d'una nova Parròquia dins la barriada d'Es Blanquer. Va ser més fàcil, ja que hi havia temple i no hagueren d'aixecar un nou edifici com a Crist Rei, tasca penosa i lenta.

L'església de l'antinc convent dels dominics, profundament restaurada, es va convertir en la nova llar espiritual de tota una feligresia que, amb joia i festa, va celebrar aquest esdeveniment. El temple, que tenia una vida lànguida i retallada, es va convertir en una Parròquia dinàmica i expansiva. St. Domingo va trobar una resposta entusiasta i generosa de totes les famílies que constituïen el nucli de la nova demarcació parroquial.

I enguany celebrem el 25 aniversari d'aquest fet que tant ha influït en la vida espiritual i social de la Parròquia.

Durant aquesta època han passat per la Parròquia, jo diria, milers de milers de nins, joves, majors, vellets que han rebut els sagraments, la catequesi, les trobades amb les parelles dels nuviis, dels pares i padrins amb motiu del baptisme o la 1ª Comunió, el darrer adéu als qui han mort, la missa dels diumenges. Un dia o l'altre ens hem trobat a la Parròquia com els germans que es reuneixen a la casa del Pare.

Aquesta breu història que teniu a les mans, escrita per un sacerdot inquer amb amor, vol esser una senzilla ajuda per a conèixer un poc millor la nostra Parròquia. I al mateix temps què ens serveixi d'estímul per a aconseguir entre tots una comunitat de germans i sentir-nos més prop de Déu, el nostre Pare.

Que els qui enguany celebrem aquestes noces d'argent, si Déu ho vol, puguem celebrar les d'or, si no aquí a la terra, allà al cel.

*El vostre Rector,
Antoni Estelrich.*

*Inca, en la festa de la Mare de Déu del Roser
7 d'octubre de 1987*

PÒRTIC

Amb amor d'inquer i devoció de creient, he escrit aquestes planes sense cap més pretensió que posar a les mans dels meus conciutadans d'Inca una síntesi del que Sant Domingo (convent, església, par-ròquia) ha significat per a la nostra benvolguda pàtria des del 1604 fins aquesta tardor del 1.987

En aquest pòrtic hi vull col·locar la inscripció llatina de l'antiga balustrada de fusta que dóna entrada a la capella del Roser: "*Quasi plantatio rosae in Jericho*" (Talment un roser plantat a Jericó). Un roser plantat al bell mig de la nostra ciutat, podem dir que ha estat Sant Domingo, parafrasejant l'expressió del llibre de l'Antic Testament (Ecli 24, 14), que el benemèrit historiador d'Inca, Mn. Joan Coli, trià com a lema de la seva monografia sobre l'antic convent i església l'any 1920, essent encara seminarista, i que resta com a font inesgotable d'informació per a qui vol endinsar-se en la història d'aquestes pedres i d'aquesta institució venerable. Aquest roser, plantat a Inca, enfonsa les seves arrels en l'arrel mateixa de la història pàtria. Efectivament, a Mallorca els fills de Sant Domingo vingueren amb el Rei Conqueridor i plantaren a la Ciutat de Mallorca el primer convent de religiosos el 1230. I el Pare Fundador del convent dominicà de Ciutat havia rebut l'hàbit de mans del Fundador mateix de l'Orde dels Predicadors. El Beat Fra Miquel Fabra havia estat un dels primers companys de Domingo de Guzmán.

L'antic Roser, plantat a l'illa pels Pares Predicadors, escampà per tot arreu la bona olor de Crist: del Crist contemplat en els misteris de goig, dolor i glòria, que tan íntimament foren compartits per Maria, a qui, com una taringa de roses flairoses, anaven pujant, de boca dels feels, dels pares i padrins que ens iniciaren en la fe, les salutacions de l'Ave Maria. El Rosari va ser i és escola i via d'oració per a generacions d'inquers que, en processó pels carrers dels voltants de Sant Domingo o devora el caliu de la llar, han aclamat la Mare de Déu del Roser com a guia en el seguiment de la vida salvadora de Jesús.

En la primavera del Concili Vaticà II va reflorir el Roser de Sant Domingo d'Inca. Ja no era l'església dels vells frares, engegats per la fúria anticlerical del segle passat: era una llar acollidora d'una família de creients que a Sant Domingo, embellit i renovat, hi trobaven la font parroquial de l'aigua de la vida, que brolla en tots els sagraments de l'Església. Concili i postconcili han anat teixint durant vint-i-cinc anys la història breu encara de la nova parròquia a l'església i a la contrada antiga, just al cor d'Inca, que és cor de Mallorca.

Tradició dels pares, vida nova dels fills, s'entrunyellen en les tanyades que esclaten en roses, i treuen espines, en el Roser d'Inca, plantat al bell mig de la ciutat estimada.

Com a fill agraït, deixau-me dedicar aquestes planes a mu mare, que va néixer al Mercat, quasi a l'ombra de l'església dominicana, on fruïa de les antigues festes, on aprengué de saludar aquella de qui portava el nom, Maria, confraressa devota com era de la Mare de Déu del Roser. Jo mateix tantes vegades de nin la hi vaig acompanyar; jo que també, dins la vella església, hi vaig iniciar el meu camí "clerical" fent d'escolanet i aprenint la "Doctrina" en el trull gojós de l'estol de nins, dolçament dirigits per Don Vicenç.

Sí, Sant Domingo és, des del 1604 fins ara, una plana vivent de la història d'Inca.

Agraesc l'encàrrec que em féu d'aquest llibret l'actual rector de la parròquia, Mn. Antoni Estelrich, per la confiança demostrada. Al qui va ser primer rector d'aquesta parròquia, li don també les gràcies per tota la informació que m'ha prestat. L'ajuda en el quefer d'historiador aficionat, l'he d'agrair als bons historiadors Llorenç Pérez i Mn. Joan Rosselló, i als amics Mn. Santiago Cortès i Gabriel Pieras.

A tu, conciutadà lector, també moltes gràcies.

Inca, festa de la Mare de Déu del Roser, 1987.

Pere-Joan Llabrés, prevere.

1. L'ORDE DELS PREDICADORS

Els religiosos que l'any 1604 s'establiren a Inca, dedicant convent i església al seu Fundador Sant Domingo, tenen els seus orígens en el començament del segle XIII, una centúria de fortes transformacions dins Europa i dins l'Església. És el segle també de la reincorporació de Mallorca a la civilització europea i cristiana.

Va néixer el sant Fundador al petit castell de Caleruega, no lluny de Burgos, de la noble família dels Guzmán i Aza, devers l'any 1173. Sa mare era dona de gran virtut i és venerada com a beata Juana.

I. UN CONVENT DE FRARES PREDICADORS A INCA

El nom del gran predicador fou prou de l'abat benedictí renovador del monestir de Silos (m. 1073) i significava "del Senyor", dominicus, en llatí; en català es diu Domènec, i és semblant a diu-nen-ge que vol dir "dia del Senyor".

Educat en la pietat i en la ciència divina, l'any 1202 ja era subprior del capítol de canonges regulars de la Seu episcopal de Burgo de Osma. Amb el seu bisbe Diego de Azores rep l'encarrec d'una ambaixada, per part del rei de Castella, a terres del Nord d'Europa. Travessen les terres del Llenguadoc on poden constatar els estralls de l'heregia dels càtars o Albigens i la decadència del vigor missioner de l'Església. Fracassada l'ambaixada als països arctics, Diego i Domingo han de dirigir-se cap a Roma i altre cop poden constatar la lamentable situació de la Província, que exposen al papa.

De retorn del viatge, Domingo ja mata a la Província mentre va creixent-li el desitj de consagrar-se a la "santa predicació", de Jesuïsta. El fervor dels Apòstols l'encoratja i creixença a formar-se l'ideal d'unes comunitats que imitin l'Església primitiva, en la fraternitat i en la pobresa.

El bisbe de Tolosa, Folco, anima en tot moment l'obra evangelitzadora de Domingo, talment que el 1215 el missioner castellà funda a Tolosa el seu institut amb aprovació episcopal: "per extingir les heregies, per allanyar els viciis, ensenyar la regla de la fe i inculcar als homes la sana conducta".

1. L'ORDE DELS PREDICADORS

Els religiosos que l'any 1604 s'establiren a Inca, dedicant convent i església al seu Fundador Sant Domingo, tenen els seus orígens en el començament del segle XIII, una centúria de fortes transformacions dins Europa i dins l'Església. És el segle també de la reincorporació de Mallorca a la civilització europea i cristiana.

Va néixer el sant Fundador al poble castellà de Caleruega, no lluny de Burgos, de la noble família dels Guzmán i Aza, devers l'any 1175. Sa mare era dona de gran virtut i és venerada com a beata Juana de Aza. Son pare, el ven. Fèlix, i els seus germans, el ven. Antonio i el beat Manés, formen també amb Domingo una família de "sants".

El nom del gran predicador fou pres de l'abat benedictí renovador del monestir de Silos (m. 1.073) i significa "del Senyor", *dominicus*, en llatí; en català es diu Domènec, i és consemblant a *diuenge* que vol dir "dia del Senyor".

Educad en la pietat i en la ciència divina, l'any 1202 ja era subprior del capítol de canonges regulars de la Seu episcopal de Burgo de Osma. Amb el seu bisbe Diego de Acebes rep l'encàrrec d'una ambaixada, per part del rei de Castella, a terres del Nord d'Europa. Travessen les terres del Llenguadoc on poden contemplar els estralls de l'heretgia dels càtars o albigesos i la decadència del vigor missioner de l'Església. Fracassada l'ambaixada als països nòrdics, Diego i Domingo han de dirigir-se cap a Roma i altre cop poden constatar la lamentable situació de la Provença, que exposen al papa.

De retorn del viatge, Domingo ja resta a la Provença mentre va creixent-li el delit de consagrar-se a la "santa predicació", de Jesucrist. El fervor dels Apòstols l'encoratja i comença a formar-se l'ideal d'unes comunitats que imitin l'Església primitiva, en la fraternitat i en la pobresa.

El bisbe de Tolosa, Folco, anima en tot moment l'obra evangelitzadora de Domingo, talment que el 1215 el missioner castellà funda a Tolosa el seu institut amb aprovació episcopal: "per extingir les heretgies, per allunyar els vicis, ensenyar la regla de la fe i inculcar als homes la sana conducta".

Entre els primers deixebles de Domingo, hi ha el prevere Miquel de Fabra, natural d'aquelles terres tolosanes del Llenguadoc, o potser de Catalunya.

Domingo aconsegueix del papa Innocenci III només una aprovació oral del nou Institut, puix el Concili Lateranense IV, reunit aquell mateix any del 1215, era contrari a noves fundacions. Per això els deixebles de Domingo abraçaran la regla de Sant Agustí.

El papa Honori III, per una bul·la del 1216, aprova l'Orde dels Predicadors i el 1217 els indica que es dediquin sobretot a l'estudi i a la predicació.

Tot d'una Domingo expandeix la força creixent del seu Orde: envia els seus primers frares a París i a Espanya, mentre alguns romanen a Tolosa. Miquel de Fabra és enviat a París el 1217 i és allà el primer lector de l'Orde, en la Universitat més cèlebre d'aleshores.

L'any 1219 Sant Domingo envia Miquel de Fabra a Barcelona per establir-hi nou convent de frares predicadors, que són recomanats pel papa Honori III a l'arquebisbe de Tarragona el 1220 i al bisbe de Barcelona el 1222. En aquesta ciutat, Miquel de Fabra es guanyà la confiança del Rei en Jaume, que el tingué com a conseller i confés.

Havent pogut contemplar la consolidació de la seva obra i el fruit esplèndid de la predicació seva i dels seus deixebles, pel bé i la renovació de l'Església, Domingo de Guzmán va morir a Bolonya dia 6 d'agost del 1221.

2. ELS DOMINICS A MALLORCA

Jaume I, quan decidí i organitzà la conquesta de Mallorca, va associar a la seva obra d'establir un Regne enmig de la mar per Jesucrist i Santa Maria el frare dominicà Miquel de Fabra. Aquest, juntament amb fra Berenguer de Castellbisbal, foren els qui mantingueren la valentia dels croats en els alts i baixos de l'arribada a la nostra illa, els primers enfrontaments amb els moros, el setge de la ciutat de Mallorca i la conquesta final del dia 31 de desembre del 1229. Dia 1 de gener del 1230, fra Miquel Fabra donava gràcies en l'Eucaristia a la Mare de Déu de les Victòries pel feliç coronament de l'empresa croada i implorava el repòs etern pels guerrers caiguts

en el combat, a les despulles dels quals donava cristiana sepultura. On fra Miquel havia celebrat l'acció de gràcies i les exèquies, s'aixecaria més endavant la capella de la Mare de Déu de la Victòria i Sant Miquel. Va ser aquest el primer oratori del convent de Frares Predicadors a Ciutat.

Els dominics romangueren ja a Mallorca després de la conquesta. Ells protagonitzaren la primera fundació religiosa del nou Regne cristià. Dia 21 de maig del 1231, el Rei Conqueridor donava als dominics un bon trast dins l'Almudaina, l'antic palau del rei moro i ara residència reial, perquè hi bastissin un convent. Diu el document reial que és una gran plaça que confronta per una banda amb el carrer ample anomenat Benanet, per l'altra amb l'Almudaina: l'angle ja mira les torres del palau reial.

Fra Miquel Fabra, un dels protagonistes cristians de la conquesta cristiana de Mallorca, resta com a fundador del convent del seu Orde a Ciutat; hi institueix un Col·legi de llengües amb perspectives missioneres; rep dins l'Orde un fill de Ben Abet, el Cabdill moro, amic de Jaume I, que en ser batiat rep el nom de Miquel, per estimació al P. Fabra, i que morí amb fama de santedat i fou venerat amb el nom de Fra Miquel Bennàssar.

Fra Miquel Fabra acompanyà el rei En Jaume en la conquesta de València (1238) i allà rebé del Rei Conqueridor uns terrenys per fundar-hi el convent dominicà, dia 11 d'abril del 1239. Morí en aquesta ciutat dia 14 de juny del 1248. És venerat com a beat.

També cal fer memòria del sant dominicà, Ramon de Penyafort, tot i que mai estigué a Mallorca, però que el 1237 rebé l'encàrrec, juntament amb els bisbes de Lleida i Vic, del papa Gregori IX per designar el primer bisbe de Mallorca. L'elegit fou Ramon de Torrella, que fou consagrat el 1238. Ramon de Penyafort, símbol del seny català, fou el qui aconsellà Ramon Llull, que venia de la seva pelegrinació de Compostela i es volia dirigir a la Sorbona de París, a retornar a Mallorca per preparar-se a la seva vocació missionera, devers l'any 1265.

A Ciutat, doncs, tenim el primer convent i església de dominics, d'importància cabdal en la història religiosa del nostre poble, mare

dels altres quatre convents de l'Orde de Predicadors que s'establirien a la nostra illa.

Malauradament el convent i la bellíssima església gòtica, la més sumptuosa que l'Orde tenia en l'antic Regne d'Aragó, es perderen irremeiablement després de la desamortització del 1835.

El convent de Sant Vicenç Ferrer de Manacor fou fundat l'any 1576. Seguiren després el de la Mare de Déu del Roser de Pollença, fundat el 1578, i el de Lloret un any més tard, el 1579. La darrera fundació dominicana va ser la d'Inca, el 1604.

3. SANT VICENÇ FERRER A INCA

Per la devoció que la parròquia antiga d'Inca, i especialment després els Pares Dominics, fomentaren envers el sant Predicador valencià, mereix aquí una nota el pas per la nostra antiga vila de Sant Vicenç Ferrer.

Quan l'Església catòlica era esqueixada pel cisma d'Occident, el bisbe de Mallorca, Lluís de Prades, camarlenc del papa d'Avinyó, Benet XIII, aconseguí que el Pare Vicenç Ferrer vingués a predicar a la nostra illa, on arribà dia primer de setembre de 1413. Començà per predicar, amb gran èxit a Ciutat, en el convent dels seus frares i a la Seu. De Ciutat anà a Valldemossa, Sóller, Bunyola, Alaró, Binissalem, i dia 18 d'octubre començà a predicar a Inca. A la nostra antiga vila hi predicà quatre sermons, els temes dels quals s'han conservat. Així es poden resumir breument:

1. *Puja més amunt i tindràs honor* (Lc. 14, 10) Per restar en bona vida cal tenir set gràcies: creure en els articles (de la fe), reverenciar les coses divines, estimar el proïsme, regir els membres, esser diligents en l'obra, tenir prudència en el parlar, guardar l'interior (dimenges, 18 d'octubre).

2. *Jesús el va prendre per sa mà i el curà* (Lc 14, 4). Hi ha set maneres de curar un malalt: per suor, per dieta, per unció, per sagnia, per cauteri, per crister (lavativa), per dormir, per exercici, per purga (dijous, 19 d'octubre).

3. *La saviesa venç la malícia* (Sa. 7,30). Parlà contra l'avarícia, la luxúria, la supèrbia. Prometé el cel als virtuosos (dissabte, 21 d'octubre).

4. *Ningú li podia respondre* (Mt 22, 46). Les tres grans discussions entre Crist i els jueus eren: de la resurrecció general, de l'estimació integral, de la generació eternal (diumenge XVIII, 22 d'octubre).

Dia 23 ja predicà a Pollença, i d'allà continuà per Alcúdia, Sa Pobla, Muro, Sineu, Petra, Capdepera, Artà, Manacor, Felanitx, Santanyí, Campos, Porreres i Montuïri, per concloure la seva missió a Ciutat, d'on s'embarcà devers dia 20 de gener del 1414 reclamat pel rei Ferran des de Saragossa.

Inca ha conservat bon record de la predicació de Sant Vicenç Ferrer. Predicà a l'antiga parròquia i la tradició testimoniada per Jeroni Berard el 1789, deia que a la trona, anterior a l'actual, hi havia predicat el gran apòstol valencià. Encara damunt la trona de la parròquia de Santa Maria la Major hi ha una pintura a l'oli de Sant Vicenç, que ha restat en la devoció del poble feel com a model de predicador popular. Més envant veurem com els frares dominics a Inca l'honraren amb capella i festa.

4. FRA LLORENÇ MALFERIT

Abans que es fundàs a Inca el convent de Sant Domingo, cal esmentar amb veneració dos noms de dominics que, principalment en el convent de Ciutat, brillaren per les seves virtuts. El seu record és lloat a les cròniques d'il·lustres dominics mallorquins que ens han arribat. Eren oncle i nebot: Mestre en Teologia el primer, res més que tot un sant, el nebot. Són els dos dominics més anomenats que nasqueren a Inca d'una família honorable per les seves virtuts, per la participació en la vida cívica, influent també per la seva hisenda en la vila principal de la part forana de Mallorca.

Llorenç Malferit va néixer a Inca i fou batiat a la parròquia de Santa Maria la Major dia 26 de desembre del 1555. Els seus pares eren rics i molt honrats.

A l'edat de 16 anys, dia 24 d'octubre del 1570, va entrar en el con-

vent de Sant Domingo de Ciutat. El rebé el P. Antoni Creus, que havia estat deixeble de Sant Lluís Beltran a València, on estudiava Teologia i on entrà en el noviciat dels dominics, en el qual tingué per mestre aquell sant religiós (1554-56).

Fra Llorenç tingué com a mestre de novicis el P. Bartomeu Riera, sol lluminós, brillant de santedat, que també havia estat conduït en el noviciat per Sant Lluís Beltran, a València (1558). Més tard, el 1576, el P. Riera seria el primer vicari del convent de Manacor.

Fra Llorenç Malferit avançà lleuger en el camí de la saviesa: fou proclamat Lector en Arts pel Capítol General de Roma el 1580; Lector de Teologia, pel Capítol provincial de Saragossa el 1582.

El Capítol provincial de Barcelona el nomenà lector de prima i regent dels estudis del convent de Ciutat. Tingué molts de deixebles dominics, carmelites, trinitaris i del clergat diocesà, molts dels quals arribaren a graus ben alts en el coneixement de la ciència divina i ocuparen càrrecs importants.

Era predicador insigne en el seu convent, a la Seu i a les parròquies. Tots trobaven en ell allò que desitjaven: els doctes hi trobaven doctrina, els retòrics elegància, els pecadors la reprensió, els sants el zel i el fervor de l'esperit.

Quatre vegades va ser prior de Ciutat, observantíssim de la vida religiosa i molt caritatiu. Féu obres en l'església i en el convent, dugué a bon terme l'obra de l'orgue major que construï quasi de bell nou. Enriquí la llibreria, especialment amb obres dels Sants Pares, amb el producte d'un censal vitalici que havia rebut de l'herència familiar.

Va ser definidor en els capítols provincial de Barcelona (1601), general de Valladolid (1604), provincial de Saragossa (1613). D'aquesta ciutat passà a Madrid per esser síndic del convent de Ciutat davant Felip III.

En el convent dominicà de Ciutat fruï de la santa amistat d'aquells que la tradició mallorquina anomena venerables per la seva fama de santedat: P. Antoni Creus, P. Bartomeu Riera i P. Julià Font i Roig. El P. Llorenç Malferit tenia el seu delit a conversar de Teologia i d'assumptes de l'esperit en companyia d'aquests sants barons.

Retrat del P. Guillem Malferit, copiat de l'original que devia estar devora el sepulcre del venerable inquer a l'antic convent de Sant Domingo de Ciutat. El féu pintar l'Econom Fiol l'any 1836.

(Sagristia de Santa Maria la Major d'Inca)

Morí en el convent de Ciutat dia 15 d'agost del 1615, a causa d'un fort disgust que li causà la reprensió d'un jutge eclesiàstic que li re-criminà no haver respectat l'entredit que pesava sobre Ciutat, emparant-se en els privilegis dels religiosos.

Fra Llorenç Malferit i Fra Bartomeu Riera són presentats com a testimonis presencials de la suor del Sant Crist d'Inca, segons l'acta notarial de Pere Fiol de l'any 1624 que descriu el miraculós esdeveniment del 1607.

5. FRA GUILLEM MALFERIT I LLOMPART

No puc resistir la temptació d'inquer d'encapçalar aquestes ratlles amb el començament de la biografia que escriví d'aquest servent de Déu el P. Tomàs Febrer en la seva *Historia de las grandezas del Real Convento de Sto. Domingo, Orden de Predicadores, de Palma, en la ciudad de Mallorca*:

Fue dichosa la gran villa de Inca (que absolutamente es el centro y corazón de la Isla de oro) por haber sido patria del ven. Siervo de Dios, Fr. Guillermo Malferit. Con razón se puede gloriarse esta ilustre villa de haber sido antiguamente fundación y colonia de los romanos (como dicen los historiadores) de lo qual hasta oy día se descubren en su territorio vestigios que lo indican, y piedras con caracteres de su grande antigüedad. Pero, con más razón, se puede gloriarse de haber sido la primera que se ofrecía al mismo Rey Conquistador y abraçó la ley del Evangelio, sy solo le faltava para el mayor colmo de sus glorias tener un hijo tan esclarecido en santidad, como lo fue este venerable Padre. Es de advertir que las armas y divisa de esta noble villa son las barras de Aragón, y un can, o perro, en que parece está simbolizado, havia de ser su mayor blasón, y gloria un can, hijo de aquel fiel mastín, y guarda de la Iglesia, el grande Patriarca Sto. Domingo, que ya antes de nacer, fue mostrado en tal figura, con una antorcha encendida en la boca, que llenava de resplandor al mundo.

Si bé les primeres afirmacions històriques sobre Inca no són gaire comprovables científicament, el P. Tomàs Febrer, amb l'estil ampulós de l'època (s.XVIII), encerta del tot en enaltir la figura del P. Guillem Malferit, que no tingué altre mèrit que aquest: ésser un "sant" i res més que això.

Va néixer a Inca, de pares honrats i rics. Joan Malferit, son pare, era devot i caritatiu. Sa mare nomia Catalina Llompart; era dona de gran pietat i generositat envers els pobres.

Com declararen testimonis que l'havien conegut d'al·lot, ja en els primers anys Guillem demostrà una gran pietat i un esperit d'austeritat mortificació.

Estudià gramàtica en el Puig de Santa Magdalena, que tenia escola oberta des del 1534, sufragada pels jurats d'Inca. Després fou enviat pels pares a Ciutat a estudiar filosofia. Mentrestant anava sovint al convent de Sant Domingo, on finalment prengué l'hàbit de l'Orde de Predicadors dia 12 de juny del 1592, de mans del seu oncle P. Llorenç Malferit, prior. El seu mestre de novicis va ser el P. Joan Riera. Era un novici obedient, humil, silenciós, pacient, amb gran esperit d'oració. Va professar, en mans de l'oncle P. Llorenç, dia 14 de juny del 1593.

Pel juny de 1595, quan ja s'havia ordenat d'acòlit, passà al convent de Girona, on rebé els ordes de subdiaconat i diaconat. Més tard fou destinat a Tarragona, on fou ordenat prevere. En el convent tarragoní fou sacristà i deixà fama de grans virtuts.

L'oncle patern, prior de Ciutat, per segona vegada el 1601, va fer venir de Tarragona el seu nebot i li encomanà els càrrecs de pedagog primer, i després de sacristà el 1602. L'any 1604 fou nomenat mestre de novicis, càrrec que exercí fins l'any 1609, en què va rebre aquesta comesa l'altre gran dominic d'aquesta època, el P. Julià Font i Roig, nascut a Maria de la Salut el 1545 i mort amb gran fama de santedat el 1613.

El Capítol provincial de Saragossa del 1613 féu novament el P. Guillem mestre de novicis. Entre 1609 i 1613 va ser sacristà, càrrec que exercí amb gran zel per la casa del Senyor.

El 1617, en carta dirigida al P. Berard -que, com veurem, va ser

el primer prior del convent dominicà d'Inca-, expressa el seu desig de ser exonerat del seu càrrec de mestre de novicis, de romandre a Ciutat i de no ser destinat al nou convent de la seva vila nadiua. Només desitja servir la comunitat i ajudar en el confessionari. Però el Capítol de Barcelona del 1617 el mantingué en l'ofici de conduir les vocacions novelles. Essent mestre de novicis fou també vicari de la comunitat. El 1618 novament és sacristà, fins el maig del 1623.

Ja he dit més amunt que el P. Guillem Malferit no destacà per res més que per la seva santedat. Els seus biògrafs no ens parlen ni de la seva competència científica ni esmenten per res la seva predicació. Es dedicà en cos i ànima a la formació dels novicis, a la pròpia santificació i a ajudar el proïsme amb un vertader exercici de caritat pastoral, especialment en el sagrament de la Penitència i en l'assistència als malalts i moribunds.

Les mortificacions del P. Malferit són notables des de la seva infantesa, creixen des dels dies del noviciat, són exemplars en la seva observança conventual. No dormí mai en llit, sinó damunt una caixa o un tauló. No begué mai vi ni tastava la carn. Dejunava sovint a pa i aigua. Cobria el seu cos de cilicis i es disciplinava asprament. Només sortia del convent per confessar i ajudar a bé morir. Una neboda del P. Guillem, quaranta anys després de la seva mort, testificà al P. Vicenç Pons que una vegada anà a romandre a la casa de la seva germana i hi dugué una caixa. La germana la va obrir per arreglar-li la roba però només hi trobà cilicis i altres instruments de mortificació.

A mitjanit anava al chor per les matines i s'hi quedava fins que tocaven matines a la Seu, dues hores abans de sortir el sol durant l'hivern. Fins a l'hora de prima, llegia llibres de devoció, casos de consciència per preparar-se al ministeri de confés, visitava religiosos malalts o rentava hàbits.

Era bondadós amb els novicis i volia que s'esplaiassin. Els exhortava a servir Déu per ser ell qui és, la suma Bondat, no per un temor servil o por de l'infern. "Vivia com a estranger de la terra i com a ciutadà del cel", escriu el P. Manera en la biografia que d'ell ens deixà escrita; i afegia: "No se sap que hagi fet res que no sigui

digne d'imitació”.

Arribat a un grau tan alt de perfecció, no és estrany que els seus contemporanis i biògrafs ens parlin de les lluites que hagué de mantenir amb l'esperit maligne. Conten que, quan anà a Inca a la casa de sa germana, aquesta de nit va sentir un gran terratrèmol a la cambra del germà dominic. L'endemà baixà el frare ben nafrat i la germana li demanà què li havia passat. “Res: he caigut perquè no estic acostumat a dormir a llits com aquest”. Encara que el convent d'Inca, en construcció aleshores, era prou petit, s'enginyà per no tornar a dormir a ca la germana, sinó que romania en la reduïda casa conventual, en les seves vingudes a Inca. La gent contava que un dia, pronunciant el nom de Jesús, engegà els dimonis de la cella, però aquests li tiraren una pedra grossa com dos punys.

La seva pregària era fervent i contínua. Era el primer a arribar al cor, el darrer a sortir-ne. Més d'una vegada els novicis el trobaren absort, sense sentits, enlairat en la pregària.

A començaments de maig del 1624 caigué malalt. La fi s'acostava. Ell que havia passat tantes vigílies esperant que el Senyor vingués i tocàs a la seva porta, ell que sempre tenia Déu present, s'alegrà ferm quan un frare amic l'avisà que ja tocaven les campanes per donar-li la Unció: “Oh, gràcies a Déu, que ja em volen extramunciar”. A les 10 del matí de dia 17 de maig, divendres després de l'Ascensió, assegut, amb les mans juntes i aguantant un rosari, empenqué el vol cap on Jesús pujà a preparar-nos estada.

Així ho cregué el nostre poble. Una gentada de clergues i seglars acudí al convent de Sant Domingo a venerar-lo ja com a sant. El P. Onofre Alcover que el 1623 l'havia substituït com a sacristà va escriure a la nota d'enterrament: “Va morir amb gran fama de santedat”.

Dos dies romangué exposat a l'església de Sant Domingo el cos del P. Guillem. La clerecia de la Seu i de les parròquies de Ciutat, tots els Ordes religiosos, acudiren a venerar les despulles en les exèquies. Dues vegades li hagueren de canviar l'hàbit amb què era amortallat perquè tothom volia tenir-ne una relíquia. El prior del convent ciutadà era aleshores el qui havia fundat St. Domingo d'Inca, 'el P.

Francesc Berañd i predicà a la missa funeral. Les parets endolades del temple dominicà eren cobertes de cartells que lloaven les virtuts: versos en llatí, mallorquí i castellà; pintures de com lluitava amb els dimonis. Mn. Ramon Stada, beneficiat de la Seu, que havia estat novici del P. Malferit, li dedicà un epitafi en llatí: *De costums egregis, va ser model de bondat per a tots els monjos*. Un sonet en castellà jugava enginyosament amb el significat del llinatge Malferit: *Llamaros Malferit ya denotava / que en esta cruenta y endiablada guerra / os heriría, echándoos por tierra / el demonio, que tanto os aco-sava./ Igualáis vuestro nombre a vuestra vida, / Malferit en el nombre y en las obras...*

Passades tres setmanes de la seva mort, li tornaren a fer solemnes exèquies a St. Domingo de Ciutat, tant era el fervor amb què el poble “venerava” la memòria d’aquell home extraordinari per les seves mortificacions, guia de les ànimes i model de tota virtut.

Són testimoni eloqüent de la gran fama de santedat en què morí el P. Guillem Malferit les memòries que en feren tant el Capítol provincial de Saragossa, de l’any 1625, com la del Capítol general de Tolosa del 1628. El primer diu que el P. Guillem morí gloriosament. Esmenta com a virtuts seves la caritat, humilitat, mansuetud, paciència, misericòrdia i observança regular. “Tot el temps que visqué en l’Orde mai menjà carn ni begué vi. La seva vida fou un dejuni continuat”. Passava les nits sense dormir, entregat a l’oració i a altres obres piadoses.

“Preclaríssim per la penitència” el declara l’esmentat Capítol de Tolosa. El P. Vicenç Jacint Pons escriví una vida del V.P. Malferit, el 1669, amb testimonis de vista, segons manament del P. Mestre General de l’Orde.

També el cronista mallorquí Vicenç Mut diu que el nostre “Venerable” morí en opinió de sant.

En vida ja gaudia fama d’obrar prodigis. Però totd’una després de mort, amb la fama de santedat va florir esponerosa la invocació al P. Guillem dels qui patien qualsevol desgràcia. El P. Antoni Gacies va manar als Pares Domingo Brondo i Tomàs Cladera que es-
crivissin tot allò que els feels testificassin sobre curacions atribuïdes

al P. Malferit, i que per això demanassin llicència al Vicari Capítular, durant la Seu vacant per mort del bisbe Fra Simó Bauçà, dominic, Mn. Pere Onofre de Verí. El P. Manera ja esmenta un miracle obrat en vida, onze durant el temps que el cos del P. Malferit estava exposat a St. Domingo de Ciutat, dotze més envant, un d'ells a favor d'un llaurador d'Inca, Miquel Arrom, que se sentí curat invocant el P. Guillem pel febrer de 1625 i ofrenà una cama de cera al sepulcre del qui tothom anomenava ja "venerable". També Joana Marquesa d'Inca és esmentada com a beneficiària de la intercessió del P. Malferit. Ben curiós és el cas d'un endimoniat de Saragossa que, en sentir invocar el nom del P. Malferit, exclama: "Oh Santo nuevo, Santo nuevo, de allende, de allende!" El cronista P. Manera, ja citat, acaba la relació de la vida i miracles del P. Malferit amb aquestes paraules: "Este blanco dexo para notar los milagros que obrare o hallare en adelante". Segueix més de mitja plana en blanc.

Amb llicència del Vicari Capítular, enterraren el cos del P. Guillem en la capella de Santa Catalina, verge i màrtir. Un vertader culte popular s'adreçà tot d'una cap a la tomba del "venerable" dominic inquer. Uns tres-cents ex-vots arribaren a cobrir la sepultura, davant la qual era encesa una llàntia de plata. També hi era exposat una efígie pintada del P. Malferit.

L'any 1690 s'obrí el sepulcre i el P. Manera afirma que ell va veure el cadàver que es trobava com si fos mort de fresc.

Els signes externs de culte entorn del sepulcre es llevaren pels decrets dels papes Gregori XV i Urbà VIII.

L'any 1726 un prior i un vicari decidiren llevar les tombes del P. Guillem Malferit, Antoni Creus, Julià Font i Roig i Bartomeu Riera, per mor d'una reforma en l'església dominicana. Les despulles dels "venerables" foren traslladades a la capella de la Mare de Déu del Roser. Hi ha una acta de trasllació del 28 de febrer del 1727 que diu que el cadàver del P. Guillem Malferit mantenia la pell blana i blanca amb les ungles a les mans i als peus, el cap s'assemblava molt a l'efígie pintada encara que, per un accident, romania separat del cos. Aquest dia del 1727 les despulles del P. Malferit varen ser novament col·locades a la capella de Santa Catalina, a la part de

l'Evangelí, on es conservà també el retrat.

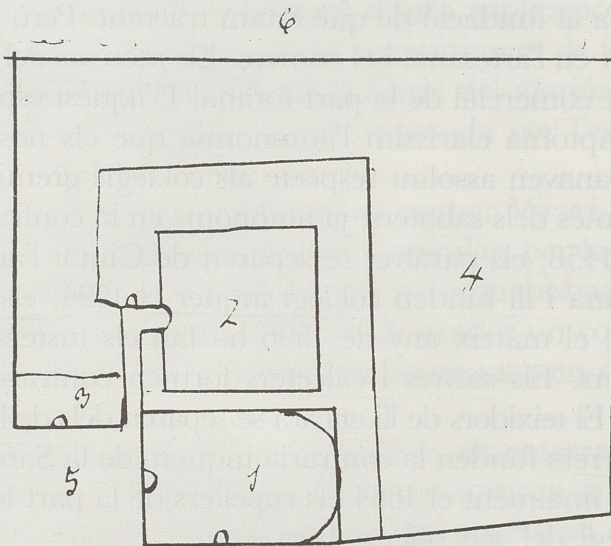
L'any 1837 les despulles dels PP. Guillem Malferit, Julià Font i Roig i Bartomeu Riera foren dipositades a la capella de Sant Pere de la Seu (on encara, darrera el retaule, es pot llegir una làpida) per tal com l'església de Sant Domingo de Ciutat havia de ser esbucada. També hi foren traslladades les del Ven. P. Miquel Bennassar i les de la terciària dominica, Tomassa Valens. Finalment dia 31 de maig del 1975 aquests venerables ossos foren enterrats a l'església de Sant Vicenç Ferrer de Manacor, a la "capella dels fundadors", la primera entrant a mà esquerra.

Cloquem aquestes ratlles afirmant que el P. Malferit era oncle de Sor Clara Andreu i Malferit, monja jerònima en el convent de Sant Bartomeu d'Inca, on resplendí amb totes les virtuts monàstiques, on morí amb fama de santedat dia 24 de juny del 1628. La "Venerable" d'Inca tanca el rosari de fills il·lustres d'Inca que portaren el nom de Malferit. L'historiador Josep Barberí n'afegeix encara tres més als que hem anomenat en aquestes planes: Mateu Malferit, jurista i diplomàtic, mort el 1460 a Nàpols; el seu fill, Tomàs Malferit, regent de la Cancelleria del Rei Ferran el Catòlic (m. 1508), i encara el fill d'aquest, Pere, jurista, mort el 1566.

6. LA FUNDACIÓ DEL CONVENT DOMINICÀ D'INCA

Les planes precedents hauran fet conscient el lector que l'Orde de Sant Domingo, en l'època que historiam, gaudia d'uns religiosos exemplars per la seva ciència i santedat. Inca particularment es podia gloriar de dos llumeners en aquest estol de dominicans il·lustres, que havien perllongat a Mallorca la santedat de Sant Lluís Beltran i aquí havien fet reflorir l'Orde en fruits esponerosos de vida espiritual. Però era tota l'Església mallorquina que per aquelles saons gaudia d'un vertader "segle d'or", iniciat per la vida santa de Sor Catalina Tomàs (m. 1574), per la reforma tridentina que impulsaren sobretot els bisbes Diego de Arnedo (1561-1572), Joan Vic i Manrique (1574-1604), Fra Simó Bauçà, dominic (1608-1623). Mentre brillava la santedat de l'humil porter de Monti-Sion, Alonso Rodríguez (1617), del "Venerable" franciscà inquer, P. Rafel Serra (1620) i del beat va-

PLANO DE SANTO DOMINGO

Descripción

1. Iglesia; 2. Claustro; 3. Escuela; 4. Huerta; 5. Plaza; 6. Torrente de Cantabou.

Pla del convent i església de Sant Domingo d'Inca
segons un manuscrit de Jeroni Cloquell, de l'any 1890.

lencià, religiós Mínim, Gaspar de Bono, que residí a Muro i Ciutat entre els anys 1586 i 1590. Els noms es podrien multiplicar. El cert és que tot un seguit de fundacions religioses a Ciutat i a la part forana mantenien viva la flama d'una vida espiritual creixent, que no minvaria fins a la crisi dels començaments del segle XVIII.

Inca, en el cor de l'illa, no era estranya a aquest fervor religiós i n'és una prova la fundació de què estam tractant. Però també Inca era vila pol·lent en l'artesanía i el comerç. Els mercats del dijous eren vertader centre comercial de la part forana. D'aquest esplendor econòmic n'és símptoma claríssim l'autonomia que els nostres gremis de menestrals anaven assolint respecte als col·legis gremials de Ciutat. Així, endemés dels sabaters, ja autònoms en la confrària de Sant Marc des del 1458, els paraires se separen de Ciutat l'any 1590, els teixidors de llana i lli funden col·legi inquer el 1594, els ferrers dos anys més tard; el mateix any de 1596 ho fan els fusters, els boters i els picapedrers. Els sastres i calceters formen confraria de Santa Lluçia el 1597. El teixidors de lli encara se separen dels de llana d'Inca, el 1644. Els gerrers funden la confraria inquera de la Santíssima Trinitat el 1653, i finalment el 1664 els capellers de la part forana constitueixen col·legi del seu ofici a Inca.

Inca, florent de vida cristiana i menestral, volgué afegir una nova església i un nou convent l'any del Senyor 1604 a l'antiga parròquia de Santa Maria, al convent de Sant Francesc, fundat el 1325, i al monestir de Jerònimes, establert a l'església de Sant Bartomeu des del 1534. Diu el cronista P. Domingo Manera que Inca era desitjosa de tenir convent de l'Orde de Predicadors per fruir de la seva doctrina i predicació. Per això presentaren súplica de fundació al P. Prior i Mestre del Reial Convent de Sant Domingo de Ciutat. El Prior ho consultà al consell de frares d'aquell convent que acolliren el prec i la devoció del poble d'Inca. Designaren com a fundador el P. Francesc Berard i primer vicari el P. Antoni Torrens, natural d'Inca. Per a dur a terme la fundació demanaren llicència primer al P. Mestre Fra Martí Ferrero, Vicari General de la Província dominicana d'Aragó i visitador dels convents de Mallorca, qui hi accedí.

Dia 21 de novembre del dit any 1604, essent batle reial d'Inca Gui-

llem Duran, i jurats i consellers Antoni Perelló, Bernat Malferit, Blai Strany, Pere Biscarra, Gabriel Domènech, Andreu Galí, Gabriel Sanxo, Rafel Serra, Antoni Jover, Joan Denús, Martí Martorell, Joanot Malferit, Tomàs Serra, Jaume Cantallops, Emmanuel Gual, Joan Martorell, Antoni Domenech, Gabriel Corró, Joan Capó, Antoni Ferrer, Antoni Fiol, Miquel Truyol, Cristòfol Melis, Antoni Vaxili i Mateu Ozonas, fou presentada al Consell d'Inca suplicació de part del dit Rd. Pare Martí Ferrero per donar consentiment de fundar i edificar “un monestir de predicadors de la Orde del gloriós St. Domingo”, que fou acceptada després de ser exposada per l'esmentat Antoni Perelló.

El permís eclesiàstic, el demanà el primer Vicari, P. Antoni Torrens. Adreçà una súplica al Vicari Capítular, per la seu vacant per promoció del bisbe Vic i Manrique a l'arquebisbat de Tarragona, per tal d'obtenir la deguda llicència de fundar un convent de predicadors en la vila d'Inca, segons les condicions en què es fundà el de Manacor.

Les condicions o capítols es refereixen als enterraments en la futura església conventual: els dominics no sortiran amb creu alçada, ans seran els preveres de la parròquia qui aportaran el cos del difunt a St. Domingo. També esmenten dits capítols la confraria de la Mare de Déu del Roser que ja era establerta en l'església parroquial i que continuaria amb els seus privilegis. Els dominics es comprometen a predicar “gratis et amore Dei” cada tercera dominica del mes a la parròquia el sermó del Santíssim Sagrament. Un altre capítol prou important per la vida religiosa d'Inca: “Que dits Rds. PP. sien obligats a llegir cade die una lliço de cosas de conciencia, y dóctrina cristiana y Grammatica als miñons, gratis”. Un altre capítol: si hi ha sermó a la parroquial, no n'hi haurà en el convent, fora de les festes de la Mare de Déu del Roser i de Sant Vicenç Ferrer. Per altra banda, els preveres de la parròquia assistiran a la processó en la dominica dins l'Octava del Corpus, i a les del Roser i St. Vicenç Ferrer, entremesclats amb els frares predicadors, de l'església dels quals sortien. Els Pares dominics es comprometen també a donar compte de l'administració de les ofertes i oblacions al Rd. Rector o a son

Vicari.

L'arcedià i canonge de la Seu, Gregori Forteza, Vicari Capitular, respongué a la petició del P. Torrens dia 9 de desembre del dit any 1604. Concedeix el permís de construir un nou monestir a Inca amb la invocació de Sant Domingo perquè considera dita erecció profitosa per a l'augment del culte del Senyor. El P. Torrens pot procedir a la fundació segons els capítols presentats i salvant els drets de la parròquia.

Conservam còpia d'aquests documents a l'arxiu parroquial de Santa Maria la Major, en dos folis solts, dins el capbreu antic. Hi ha una nota del 1646 que diu que els dominics aniran amb creu alçada juntament amb els preveres parroquials en la conducció dels difunts que han de ser enterrats a llur església, seguint l'ordenació que féu el bisbe Fra Simó Bauçà.

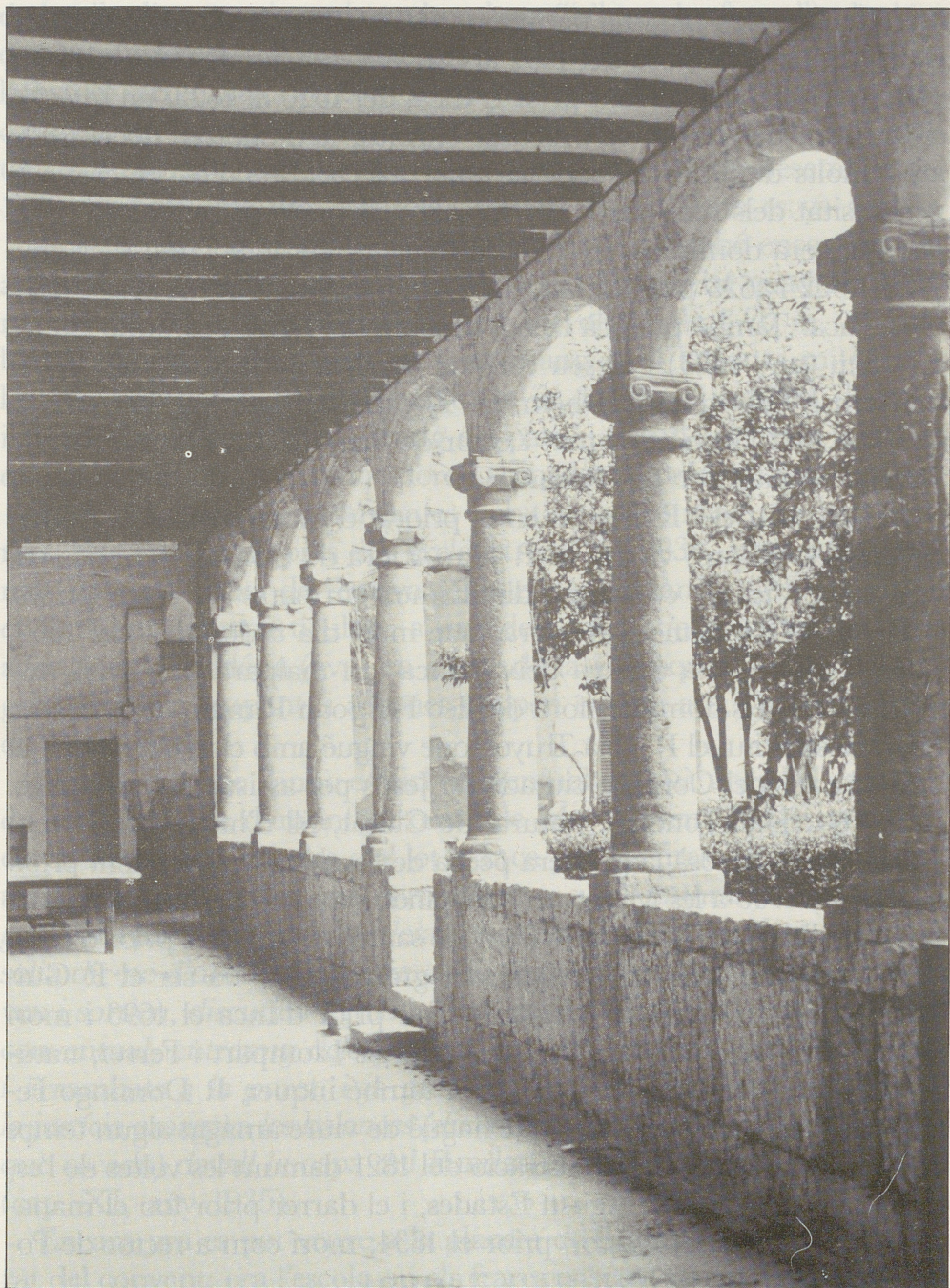
L'endemà d'obtenir el permís del Vicari Capitular, el P. Antoni Torrens comprà una teulera a Guillem Seguí per erigir-hi el nou convent.

El dominic inquer, Pare Antoni Torrens, va ser, doncs, l'ànima de la nova fundació, pedra fonamental de la casa, com diu el cronista P. Manera. Havia tingut com a mestre de novicis el Ven. Font i Roig, i va ser designat pel seu càrrec de primer Vicari del convent d'Inca quan duia només nou anys d'hàbit per l'exemplaritat de la seva vida religiosa.

El Capítol General de l'Orde de Predicadors, celebrat a Lisboa el 1618, va erigir en priorat el nou convent d'Inca i nomenà primer prior el P. Francesc Berard i predicador general el P. Cristòfol Fiol, segons que ja havia establert el Fundador Sant Domingo: que a cada comunitat hi hagués un prior i un predicador. Fins dia 10 d'agost del 1620 el P. Berard no prengué possessió del nou priorat.

El fundador i primer vicari del convent d'Inca, P. Torrens, morí dia 4 d'agost del 1614. El 1606 havia estat substituït com a Vicari pel P. Gabriel Adrover d'Albocàssar, que tingué com a successors els PP. Joan Riera de Conias i Tomàs Moragues. Sembla que després d'aquest, el P. Torrens tornà a ser Vicari.

El primer prior, com hem dit, va ser el P. Francesc Berard, que

El claustre, centre de l'antiga vida conventual.

era fill de noble i piadosa família de Ciutat. Prengué l'hàbit dominicà dia 13 de novembre del 1591 al convent de Ciutat. L'any 1614 era prior de Manacor. Essent prior d'Inca, del 1620 al 1623, en què fou elegit prior de Ciutat, va procurar enriquir la biblioteca del convent amb molts de llibres i l'església amb objectes de culte, gràcies a la generositat dels seus pares, en sufragi dels quals se celebraria l'ofici de la tercera dominica. El P. Berard era predicador famós: els anys 1620, 1622 i 1623 predicà la Quaresma a la Seu, durant el seu priorat a Inca. També predicà l'elogi fúnebre del bisbe Fra Simó Bauça a la Seu (any 1623) i al seu convent predicà en les exèquies del P. Guillem Malferit, com ja hem dit. El capítol provincial de València de l'any 1621 l'havia designat Lector de Sagrada Escripura. Era un fervent propagador del Rosari.

El successor del P. Berard en el priorat d'Inca va ser el P. Tomàs Moragues, després vingué el P. Joan Riera de Conias. Ambdós havien estat Vicaris, com hem dit. Esmentem entre els altres priors, el P. Agustí Massanet i Servera, que morí dia 3 de juliol del 1652, en la terrible pesta que va deixar Inca tan malparada. Aquell any moriren tots els dominics fora del llec Fra Joan Ramon, de malnom Pelai. El substituí el P. Julià Truyol, que vingué amb clergues de Ciutat i franciscans del Convent ciutadà de Jesús per assistir els empestats. El P. Pere Joan Fonollar, natural de Ciutat, fill d'hàbit del convent d'Inca, fou qui posà la primera pedra de l'església actual essent prior. Morí l'any 1700 a les Missions de Filipines, on havia partit com d'amaçat el 16 d'abril del 1669, amb fama de santedat. Un altre prior d'Inca, de vida exemplaríssima i religiós de gran saviesa, va ser el P. Guillem Homar, natural de Manacor. Fou prior d'Inca el 1693 i morí el 1725. Els darrers priors foren el P. Lluís Llompart i Ferrer, natural d'Inca, d'on era prior el 1824; el també inquer, P. Domingo Ferragut i Ferrer, prior el 1829, que hagué de viure amagat algun temps després de la primera exclaustració del 1821 damunt les voltes de l'església parroquial; el P. Agustí Estades, i el darrer prior fou el manacorí, P. Josep Perelló, lector, prior el 1834; morí com a rector de Porreres el 1860.

L'emplaçament del convent dominicà era bo de veres: a un costat

de la vila, li permetia tenir un bon hort (“s’hort des frares”), de dues o tres quarterades. Era situat ben a prop del mercat de la vila i no lluny del carrer major de Sant Bartomeu, eix d’Inca per aquelles saons, com escriu Jeroni de Berard el 1789. El convent era edificat al voltant del claustre, que no fou començat fins el 19 de desembre del 1730. Sembla que fins a començaments del 1800 no es va acabar.

Aquest claustre és molt consemblant al que també encara es pot admirar del convent dominicà de Pollença. És gairebé quadrat (22,30 m. per 21,60), amb un corredor tot al voltant de 3,20 m. A cada banda hi ha sis columnes, als quatre angles hi ha dues mitges columnes adossades. L’estil del claustre és del Renaixement, de bella i austera simplicitat. Al bell mig del pati hi ha una cisterna. Sembla que gran part de les columnes foren acabades després de l’exclaustració.

Fora del claustre, les antigues habitacions conventuals han estat molt reformades després de l’exclaustració del 1835. La presó, tribunals i jutjats, caixa de reserva militar, comandància de la Guàrdia civil, habitacions particulars, a més de la sagristia i algunes estances adossades a l’església (avui en mans de la parròquia de St. Domingo) han anat ocupant, i algunes ocupen encara ara, l’antic convent de Predicadors.

Aquest destí de l’antic edifici conventual motivà unes belles retxes de la “Minyonia d’un infant orat” de Mn. Llorenç Riber, quan recorda les seves vingudes d’allot a Inca per les fires: *D’una graciosa taringa de set molins que coronen una suau muntanyola verda, la gent dels pobles veinats en deia “els set lladres”. Una cosa semblant solia dir-ne d’uns senyors que, amb paperassos davall el braç, entraven i sortien, discutien i gesticulaven pels corredors d’un antic edifici conventual, entremig dels pagesos qui se’ls miraven pàl·lids d’esglai i arrambats a la paret, i ja grocs de l’expoliació futura. Allà dins, la justícia amagava les balances (diuen que mal-cabals) i l’espasa (diuen que oscada) davall la capa del Fundador de l’Orde dels Predicadors* (cap. XI, any 1935).

Encara ara es pot veure a la placeta de l’església, un edifici separat del convent: era l’escola on els frares ensenyaven gramàtica i doctrina cristiana. Així l’al·lotea no pertorbava la quietud claustral. En-

senyament i culte eren l'ocupació dels frares dominics, que arribaren a ser dotze, si bé eren només set al moment de l'exclaustració. El 1789, segons Berard, eren deu.

1. L'ESGLÉSIA CONVENTUAL

La primera missa del nou convent dominicà fou celebrada pel P. Antoni Torrens dins una de les cases adquirides a Guillem Seguí, dia 10 de desembre del 1604. Poc abans del priorat del P. Francesc Berard, que s'inicià el 1620, es començà a construir una església que el primer prior, amb les seves prèdiques, procurà continuar recaptant les almoines dels felcs i també les generoses aportacions dels seus pares, D. Jeroni de Berard i Armadans i D^a. Isabel Nicolau. El pare donà un tàlem per a les processons amb el Santíssim, i la mare regalà una custòdia de 100 lliures, a més d'ornaments sacerdotals.

Però **II. L'ESGLÉSIA DE SANT DOMINGO D'INCA** ares ni els devots de Sant Domingo, així és que dia 3 de juny de l'any 1664, essent prior el P. Pere Joan Fonollar, es beneí i posà la primera pedra de l'església actual. Així es completaria aquella creu de quatre esglésies que, segons Josep Mª Quadrado, abraçava Inca pels quatre costats: de Sant Francesc a Sant Bartomeu, de Santa Maria la Major a Sant Domingo.

Vint-i-cinc anys tardaren les obres. Mn. Joan Coli -en un treball mèdit que va presentar el 1920 al certamen del Seminari diocesà i que m'ha servit molt per redactar aquesta monografia- va llegir les dates de diferents etapes de la construcció. En el contrafort de la part nord-est hi ha gravada la data de dia 11 de juny del 1665; a un altre del costat de sud-est, la del 7 d'octubre del 1666. L'arc triomfal de l'altar major va ser acabat ara fa tres-cents anys: 20 de maig del 1687. L'església actual fou beneïda el 4 d'agost del 1689, dia en què deshores se celebrava la festa de Sant Domingo (en el calendari litúrgic post-conciliar, és el 8 d'agost).

Simple d'ornamentació, però ben proporcionada, té 24,60 metres de llargària per 10,20 d'amplària, sense comptar les capelles laterals que tenen 3 metres de fondària. Cal afegir-hi el presbiteri que té 7 metres de llarg per 7,50 d'ample: així tota l'església té 31,60 m. de llargària. L'alçada és de 14 m.

L'estil de l'església és molt senzill: hi predomina la línia horitzontal, i té volta de canó, tot propi del Renaixement. Cinc arcs laterals sostenen l'única nau i formen cinc capelles. Les pilastres de les pa-

1. L'ESGLÉSIA CONVENTUAL

La primera missa del nou convent dominicà fou celebrada pel P. Antoni Torrens dins una de les cases adquirides a Guillem Seguí, dia 10 de desembre del 1604. Poc abans del priorat del P. Francesc Berard, que s'inicià el 1620, es començà a construir una església que el primer prior, amb les seves prèdiques, procurà continuar recaptant les almoines dels feels i també les generoses aportacions dels seus pares, D. Jeroni de Berard i Armadans i D^a. Isabel Nicolau. El pare donà un tàlem per a les processons amb el Santíssim, i la mare regalà una custòdia de 100 lliures, a més d'ornaments sacerdotals.

• Però l'església primera no acabava de complaure ni els frares ni els devots de Sant Domingo, així és que dia 3 de juny de l'any 1664, essent prior el P. Pere Joan Fonollar, es beneí i posà la primera pedra de l'església actual. Així es completaria aquella creu de quatre esglésies que, segons Josep Mª Quadrado, abraçava Inca pels quatre costats: de Sant Francesc a Sant Bartomeu, de Santa Maria la Major a Sant Domingo.

Vint-i-cinc anys tardaren les obres. Mn. Joan Coli -en un treball inèdit que va presentar el 1920 al certamen del Seminari diocesà i que m'ha servit molt per redactar aquesta monografia- va llegir les dates de diferents etapes de la construcció. En el contrafort de la part nord-est hi ha gravada la data de dia u de juny del 1665; a un altre del costat de sud-est, la del 7 d'octubre del 1666. L'arc triomfal de l'altar major va ser acabat ara fa tres-cents anys: 20 de maig del 1687. L'església actual fou beneïda el 4 d'agost del 1689, dia en què aleshores se celebrava la festa de Sant Domingo (en el calendari litúrgic post-conciliar, és el 8 d'agost).

• Simple d'ornamentació, però ben proporcionada, té 24,60 metres de llargària per 10,20 d'amplària, sense comptar les capelles laterals que tenen 3 metres de fondària. Cal afegir-hi el presbiteri que té 7 metres de llarg per 7,50 d'ample: així tota l'església té 31,60 m. de llargària. L'alçada és de 14 m.

L'estil de l'església és molt senzill: hi predomina la línia horitzontal, i té volta de canó, tot propi del Renaixement. Cinc arcs laterals sostenen l'única nau i formen cinc capelles. Les pilastres de les pa-

rets laterals són de pedra calcària que acaben amb capitells jònics.

El retaule, que encara avui contemplam, fou construït segons els canons estètics de l'estil plateresc tirant ja al barroc. Està format per tres cossos. Presidia el retaule una pintura de Sant Domingo que ara es pot veure a la sagristia. El retaule es completa amb pintures a l'oli de sants dominics: a dalt, i a cada costat del titular.

Segons la descripció esmentada de Jeroni de Berard, el 1789 hi havia una imatge de la coronació de Maria que presidia el retaule, i també un sagrari tot dorat. Quan Mn. Joan Coli, el 1920, descriu l'altar major, aquest sagrari no hi era, sinó que estava tirat a les voltes de l'església. L'any 1921 fou novament col·locat al seu lloc primitiu. És un ostensori per a l'exposició del Santíssim, consemblant al que es pot veure a moltes esglésies mallorquines. És d'estil barroc. La porta giratòria està formada, per la part de davant, per tres cossos separats per columnetes, que tenen cadascuna un baix-relleu amb tres sants de l'Orde, que es distingiren per la seva devoció al Santíssim: Sant Jacint de Polònia, Sant Joan de Colònia i Sant Tomàs d'Aquino. Davall l'ostensori hi ha un petit sagrari per a la reserva del Santíssim.

A cada banda del retaule major hi ha dos quadres, que D. Joan Coli trobà l'any 1920 a cada banda del portal principal. Sembla que en l'exclaustració foren sostrets i després, retornats a l'església. El de la part de l'Evangeli representa el bateig de St. Vicenç Ferrer i el de l'epístola l'entrada del dit Sant a la ciutat de Mallorca per predicar-hi.

La majoria de capelles i retaules que encara avui veneram en l'església inquera de Sant Domingo resten talment com les deixaren els dominics. Jeroni de Berard, a la descripció que fa d'aquesta església l'any 1789, ja ens identifica les capelles que ara descriurem i que són gairebé les mateixes que resten.

Entrant a mà dreta, la capella de les Ànimes: amb un Sant Crist al nínxol central, i les teles pintades que veié Berard són certament les actuals de Sant Cosme i Sant Damià a cada costat i a dalt una santa dominica. Segueix el portal segon. Després ve la capella que era dedicada al Nin Jesús, que apareixia al nínxol central damunt

El portal major de l'antiga església conventual, avui parròquia.

un globus blau. Els quadres de tela que enrevolten el nínxol són 6 escenes de la Passió: sembla que completi aquesta capella els misteris de dolor del rosari, que no apareixen a la capella del Roser. A dalt de tot hi ha una tela on és representada la Dolorosa i Sant Joan Evangelista, als quals Jesús dirigeix les paraules de Jo. 19, 26-27: “Aquí tens el teu fill; aquí tens ta mare”. (Des del 1937 aquesta capella és dedicada a la Mare de Déu del Pilar). Segueix la capella del Naixement de Jesús, o de la Sagrada Família, representat a la tela central; les dues laterals són de Sant Antoni abat i de Sant Sebastià. A la paret d’aquesta capella ara s’hi pot veure una tela de Santa Teresa, entre la Mare de Déu i Sant Josep, que representa una gràcia extraordinària que la santa d’Àvila va rebre en el convent dominicà de la seva ciutat nadiua. La darrera capella de la part que era anomenada de l’epístola és la de Sant Domingo in Soriano. La tela central representa una aparició cèlebre dins la tradició i iconografia de l’Orde de Predicadors. Soriano és un poblet de la Calàbria, que en el s. XVI ja era un centre de gran devoció a Sant Domingo, al voltant del petit convent que hi havia. L’habitaven tres pares dominics i un llec, anomenat Fra Lorenzo de Grotteria. La nit del 14 al 15 de setembre del 1530 quan el frare llec baixà a encendre les candeles per resar matines, trobà tres senyores que li demanaren a qui era dedicada aquella església. El bon frare els mostrà una imatge molt modesta de Sant Domingo. “Doncs posi aquesta”, li digueren les tres senyores que li oferiren una tela embolicada. Quan la desplegà el bon llec va veure una esplèndida pintura del Sant Fundador. Totd’una ho comunicà al prior, però les tres senyores, tot i que la porta de l’església era tancada, ja havien desaparegut. Un dels pares del convent no creia el que contava el frare, però de nit tingué una visió que li assegurà que les tres dames que havia trobat Fra Lorenzo eren Maria Santíssima, Santa Magdalena i Santa Catalina Màrtir. Aquestes dues són les protectores de l’Orde dels Predicadors. La festa d’aquesta aparició, la celebraven els dominics dia 15 de setembre, i a gairebé totes les esglésies de l’Orde hi havia una tela representant aquest miracle. La capella de Sant Domingo in Soriano, al nostre convent, es completa amb dues teles de Sant Miquel i Sant Nicolau de Bari.

La venerada imatge de la Mare de Déu del Roser, que presideix la capella fonda.

A la part de l'Evangeli i a partir del presbiteri hi havia la capella de Sant Tomàs d'Aquino, que va veure Berard i que era formada per un retaule amb quatre columnes. Ara hi ha el notable retaule del Roser de què més envant parlarem. Seguia la capella de Santa Rosa de Lima. Aquesta era representada per una imatge "de bulto", com ja diu Berard, vestida de roba amb la cara i mans de talla. Tot era blanc i sense dorar fins que fou tot dorat l'any 1965, i la capella es dedicà al Sagrat Cor de Jesús, i els nínxols laterals del retaule foren ocupats per estàtues de Sant Tomàs d'Aquino i de Santa Gemma Galgani, aquesta molt recent. Segueix la capella de Sant Vicenç Ferrer, amb un retaule que deu ser el millor de l'antiga església conventual, prova de la devoció que s'hi professava al sant predicador. La pintura central és de 2,10 per 1,40 m. i pretén ser una "vertadera effigie" del sant. Fou pintada el 1676. A cada banda de Sant Vicenç hi ha dues teles, una de Sant Bartomeu i una altra de Sant Mateu. També hi ha pintures de Santa Bàrbara (a dalt) i a la part inferior dels Sants Abdon i Senén, i de Sant Cristòfol. Seguia, en temps de Berard, una porta que feia d'entrada al claustre. Després de l'exclus-tració s'hi col·locà una figura del Sant Crist, que fou restaurada l'any 1906.

Finalment hi ha la capella del Roser. Segons la descripció de Berard, la capella consta de tres arcs, amb volta de canó. Tenia quatre altars: els de la part de l'epístola un dedicat a Sant Agustí, l'altre a Santa Llúcia. Els de la part de l'Evangeli eren dedicats un a Sant Josep i a Maria Santíssima, i l'altre a Santa Catalina de Rizzi. El retaule principal, del Roser, que va veure Berard és l'actual. Féu notar que la imatge de la Mare de Déu del Roser estava dins com un sagrari giratori perquè els feels la poguessin venerar en el cambril: certament ja hi havia escales que facilitaven l'accés a la imatge. Diu també Berard que els quadrets pintants i que completen el retaule són de molt de mèrit. Representen els misteris de goig i glòria del Sant Rosari, des de l'Anunciació (davall la imatge) fins a la Coronació (just damunt). A dalt de tot hi ha una pintura de Sant Pius V.

En la descripció, feta per D. Joan Coli l'any 1920, les capelles laterals de la part de l'epístola eren distintes de les que veié Berard, i

de les que hi ha ara. La primera era dedicada el 1920 a la Beata Catalina Tomàs, amb una imatge de mida natural de la nostra Santa, que fou beatificada l'any 1792 (segurament llavors fou construït aquest retaule). A cada banda hi havia dues imatges: de Sant Jeroni i de Sant Jaume Apòstol (aquesta ara és a la capella de devora la sagristia, com direm). L'altra capella era dedicada a Santa Catalina de Sena, amb la impressió de les llagues.

Aquesta capella del Roser, capella fonda de l'església, fou iniciada dia 7 de març del 1666, dos anys després del començament de les obres de l'església, i és un testimoni de la devoció dominicana i inquera al Sant Rosari. Té 15 m. de llargària per 7 d'amplària, comptant-hi les capelles laterals. Una barrera antiga de fusta, que porta al centre una pintura amb la Mare de Déu entre Sant Domingo i Santa Catalina de Sena, la separa de l'església.

• Recordem que a la parròquia ja hi havia confraria del Roser, abans de la fundació dels dominics a Inca. L'any 1694, els dominics ja havien disposat una sepultura pels seus confreres en la Capella del Roser.

Diguem també dues paraules sobre el chor de l'església. Té l'amplada de les capelles de les Ànimes i del Roser (per cert que la capella fonda també té un petit chor), és a dir, 4,70 m. Una balustrada de marbre vermell mallorquí i pedra de marès blanc el separa de l'església. Enmig de la balustrada hi ha un orgue, de finals del s. XVII i principis del XVIII. És un orgue construït pels orgueners Caimari, consemblant al del cambril de la Mare de Déu de Lluc, obra de Sebastià i Damià Caimari (1685-1695), i al del monestir de Sant Bartomeu d'Inca (1694).

• La façana de l'església és tota de pedra mallorquina, ornada solament per la cornisa superior i el portal major: dues pilastres de pedra estriades amb capitells de marbre de color fosc, d'estil Renaixement, amb una capelleta que abans arrecerava una estàtua de St. Domingo i a partir del 1921, amb motiu del centenari de la mort del sant Titular, fou substituïda per un conjunt que representa l'entrega del rosari per part de Maria Santíssima a Sant Domingo.

• A la part esquerra de la façana, damunt la cornisa, hi havia una espedanya amb tres campanes, que va ser esbucada en reformes posteriors a 1968.

2. L'ESGLÉSIA DE SANT DOMINGO DESPRÉS DE L'EXCLAUSTRACIÓ

Dia 17 d'agost del 1835 el rector d'Inca, Mn. Joan Amengual, comunicava al Vicari General i Governador Eclesiàstic, Mn. Joan Muntaner, per absència del bisbe, que el dia 15, a les 9, havia rebut la circular del govern eclesiàstic que incloïa còpia de l'ordre del Capità General, Comte de Montenegro, per la qual quedaven suprimits tots els convents de regulars de la Província. A Inca l'exclaustració de franciscans i dominics es dugué a terme, segons el rector Amengual, "con la mayor tranquilidad". Comunica també el dit rector que de l'església de Sant Domingo ha estat nomenat custos Mn. Gabriel Ramis. Consta que aquest acceptà el nomenament dia 16 d'agost.

Aleshores formaven la comunitat inquera dels dominics cinc preveres i dos llecs. Els Pares dominics eren el prior P. Josep Perelló; el P. Domingo Ferragut, el P. Joan Company, el P. Vicenç Ramonell, el P. Josep Vives. Els llecs eren Fra Miquel Ordines i Fra Antoni Balle.

Malgrat les paraules tranquil·litzadores del rector Amengual, per altres fonts sabem que no tot aquell fet transcorregué en calma.

El 1821 ja havia estat tancat el convent de Sant Domingo d'Inca perquè no arribava als 12 professors, marcats per la llei del govern liberal: els frares hagueren d'incorporar-se a altres convents. Però el 1823 Ferran VII aconseguí implantar de bell nou el règim absolutista. Diu el cronista Jeroni Cloquell que Inca ja havia viscut les sacssades entre constitucionals i absolutistes. Així quan caigué el règim constitucional, un bon grup d'inquers anà al mercat a trencar la làpida commemorativa de la Constitució de Cadis. Duien en triomf el dominic P. Domingo Ferragut, que havia restat mig any amagat a les voltes de la parròquia -de la qual el seu germà era escolà- i l'installaren de bell nou en el convent de Sant Domingo.

L'esmentat cronista Cloquell escriu el 1890 que els més vells d'Inca li havien contat que en l'exclaustració del 1835 havia estat "mayúscula la pillería y rapiña". Les campanes de St. Domingo i St. Francesc foren esquarterades i els altars despullats. Tanmateix el rector Amengual notificà dia 26 d'abril del 1836 al dit governador eclesiàs-

Claustre de l'antic convent dominicà.

tic, Mn. Joan Muntaner (ben afectat d'idees liberals), que ell havia rebut els vasos sagrats i ornaments de Sant Domingo i que havia tancat l'església. Pel desembre del mateix any el Vicari General Muntaner ordenà al rector d'Inca que els diumenges i festes de precepte es diguessin misses a St. Domingo.

Dia 16 de desembre del 1836 es va fer l'inventari del que romania al convent i església de St. Domingo d'Inca, com consta en el "Boletín oficial balear", n.º 616 (9.2.1837). Del convent sembla que ja restaven ben poques coses: eines per conrar l'hort, un ase, ormejos de cuina, bancs, taules...

A la sagristia hi havia ornaments, domassos, un tàlem vermell, vestits per escolanets, canelobres, dos calzes, dos missals dominicans i un de romà, una figura de la Mare de Déu del Roser, un Sant Crist i un quadre de St. Domingo, entre altres mobles i objectes de menor importància.

A la Biblioteca sols restaven pintures de St. Tomàs, St. Agustí, St. Ambròs i Sta. Catalina de Sena.

El convent va ser venut dia 16 de setembre del 1843 al batle d'Inca Don Miquel Reura per 164.895 reials de velló.

El degà dels Pares exclaustrats era l'inquer Domingo Ferragut i Ferrer (de nom de pila, Pere Andreu). El bisbe Rafael Manso (1847-51), en la primera visita pastoral que féu a Inca, ja li havia encarregat verbalment que vetlàs per la neteja i culte de Sant Domingo. El P. Ferragut va ser qui mantingué encès el caliu dels inquers devots dominicans després de l'exclaustració. Mn. Joan Coli recull la tradició oral que els antics frares exclaustrats celebraven la festa del Sant Fundador, dia 4 d'agost, amb tota solemnitat a l'antiga església conventual.

El dit Pare Domingo Ferragut va adreçar una instància al bisbe Rafael Manso per mantenir i fomentar el culte a Sant Domingo d'Inca. Constata primer de tot que hi ha bona part d'inquers a qui ve molt de gust anar a Sant Domingo a missa els diumenges, però també hi acudeixen per fer-hi altres actes de devoció i per escoltar l'explicació de l'Evangeli i de la doctrina cristiana. Per algunes funcions "se llena la iglesia hasta no caber más". Indica endemés que Sant Do-

mingo té un veïnat molt devot “de las familias más principales del pueblo”. Certament aquesta església estava més ben situada aleshores que la parroquial de Santa Maria la Major i la de Sant Francesc, puix aquestes queien a les afores de la vila. El bisbe respon dia 17 de novembre del 1849 concedint el permís perquè es continuï celebrant la Missa cada dia i s’organitzin altres funcions religioses “que su celo le inspire y quiera costear la piedad del pueblo”, fora dels funerals i altres corresponents a la parròquia. No es farà culte a Sant Domingo quan a la parròquia s’expliqui l’Evangeli o es faci doctrina, però a la dita església s’hi podrà exposar l’Evangeli i la doctrina cristiana en forma catequística per edificació i instrucció dels fel·les que no acudeixen a la parròquia per aquests actes. Recomana completa harmonia amb l’Ecònom.

Pel desembre del 1849 es va beneir també una campana nova, per substituir les que havien estat destrossades per l’exclaustració.

Dia 12 d’agost del 1852 el P. Ferragut va fer avinent al bisbe Miquel Salvà (1851-73) el permís que havia rebut del bisbe Manso, i que hem esmentat més amunt.

Pel març del 1853 va morir el P. Domingo Ferragut. Totd’una el rector d’Inca, Mn. Bartomeu Morlà va escriure al bisbe Salvà perquè no nomenàs un nou custos per a Sant Domingo. Argumentava que l’Ajuntament havia comprat l’església; que aquesta, doncs, fos només oratori peculiar de l’Ajuntament. A Inca, argumenta el rector, sobren esglésies amb culte, puix la vila només té uns 3.000 habitants (?). Més envant (14.2.1855) insisteix al bisbe Salvà que és l’Ajuntament qui s’ha d’encarregar de totes les despeses per conservar l’església, puix és propietat seva.

He trobat una nota de Mn. Joan Coli que diu que el rector de la parròquia féu algunes despeses per la conservació de l’església els anys 1860, 1862 i 1865.

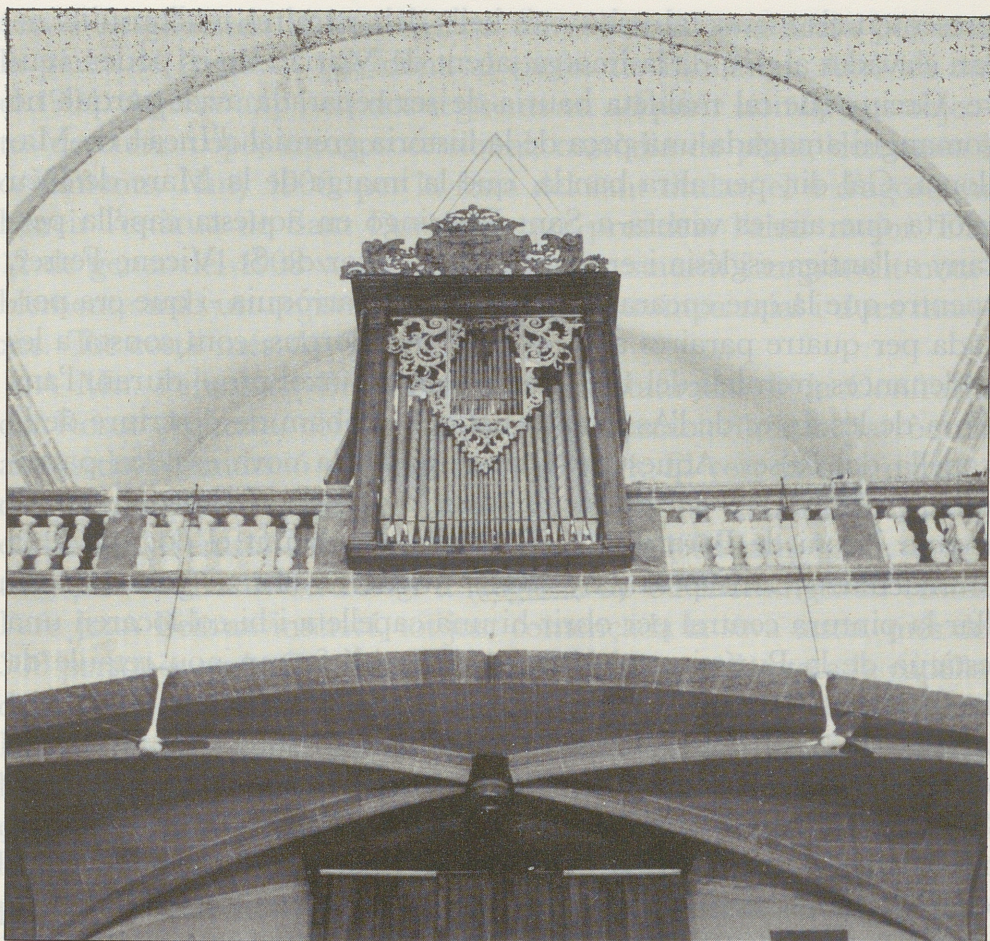
Dia 18 de maig del 1867 fou nomenat custos de St. Domingo Mn. Bernat Salas i Ramis. Endemés dels actes de culte, explicava la doctrina cristiana, ajudat de Mn. Mateu Llobera. Tot es feia a hores diferents de la parròquia, con exigí el rector Mn. Antoni Sastre. Mn. Bernat Salas va ser custos fins el 1884. Consta que el P. Paulino Al-

varez, dominic, director de la revista "El Rosario", visità Inca el 1880 per animar els feels a demanar la restauració del seu Orde a Inca.

Dia 9 de febrer 1884 fou nomenat Mn. Rafel Ramis nou custos de St. Domingo, i donà una nova empena al culte en l'antiga església conventual. Dia 31 de juliol, a instàncies de l'Ecònom d'Inca, Mn. Guillem Fiol, es restaurà la reserva del Santíssim, interrompuda des de l'exclaustració. Restaurà també Mn. Ramis la festa de la Rosa pel maig, la de Sant Domingo, i del Rosari per l'octubre, i per alguns anys celebrà la festa de St. Cristòfol. El 1884 es féu un sagrari nou, que perdurà fins a l'actual, en la capella del Roser, el trespol de la qual va ser reparat com també el del presbiteri. El 1885 afegí una nova campana de 76 quilos.

Dia 25 de setembre del 1888 era nomenat custos Mn. Pau Ferrer, qui vetlà per la bona conservació i ornamentació de l'església. El 1888 ja adobà la teulada. El 1890 va fer un nou altar major de fusta, que romangué fins a l'actual de pedra, i que ara es conserva a la capella del Cor de Jesús, i enrajolà l'església.

Va ser el custos Pau Ferrer qui el 1893 aconseguí que l'antic re-
taule de la Mare de Déu del Roser de la parròquia fos traslladat a St. Domingo i col.locat a la primera capella de la part de l'Evangeli de l'altar major. Aquesta notable joia del plateresc és probablement del segle XVI, i a l'antiga església parroquial (l'anterior a l'actual) ocupava el lloc del baptisteri i de l'escala del chor. Era la capella de la confraria del Roser, que és esmentada en els capítols que presentà el P. Antoni Torrens per a la fundació del convent dominicà, i també la capella del gremi dels paraires. Rebia també el nom de capella de l'Assumpció perquè, tal com es veu actualment, davall la pintura central de Maria, entregant el rosari a St. Domingo i a Sta. Catalina de Sena, s'obri un nínxol que estoja la imatge de la Mare de Déu morta. Aquest nínxol es bellament decorat al fons per la pintura de Crist, rebent l'ànima de sa Mare, enrevoltat dels Apòstols, mentre que les portes que tancaven el nínxol eren decorades en la part interior per dos escuts del gremi de paraires: una carda i unes tissores d'abaixar, instruments propis d'aquest ofici, el més pol.lent de Mallorca en temps antic. Malauradament ara aquestes portes que

El cor de l'església: l'orgue del S. XVII - XVIII, restaurat enguany, enmig de la bella balustrada.

presenten els escuts tal volta més bells dels paraires mallorquins estan clavades al peu de la imatge jacent de Maria i no es poden veure. Creim que tal malifeta hauria de ser reparada aviat perquè no romanguí amagada una peça de la història gremial d'Inca i de Mallorca. Cal dir, per altra banda, que la imatge de la Mare de Déu morta que ara es venera a Sant Domingo en aquesta capella pertany a l'antiga església i era amagada a l'altar de St. Vicenç Ferrer, mentre que la que encara es conserva a la parròquia -i que era portada per quatre paraires a la processó del Corpus, com consta a les ordenances gremials del 1590- tenia com a nínxol propi durant l'any (fora de les festes de l'Assumpció) el que acabam de descriure de la capella del Roser. Aquest retaule ocupà en la nova església parroquial (s. XVIII) el lloc de l'actual capella de la Puríssima, com testimonia Jeroni de Berard el 1789. Quan fou definit el dogma de la Immaculada Concepció (any 1854), tingueren el mal gust de retallar la pintura central per obrir-hi una capelleta i hi col·locaren una estàtua de la Puríssima. Més tard es decidí fer un nou retaule de la Immaculada, que és l'actual, i l'antic retaule plateresc fou retirat a la sagristia, fins que, com hem dit, el custos Mn. Ferrer aconseguí que fos traslladat a St. Domingo, on ocupà el lloc de la capella de St. Tomàs d'Aquino, i per això una imatge d'aquest Sant Doctor per molts anys ocupà el nínxol central. Ara hi han col·locat una imatge de Sant Jaume Apòstol, que abans era a la capella fonda del Roser.

L'obra de Mn. Pau Ferrer prosseguia. L'any 1892 encarregà i posà les portes i l'escancell del portal segon. L'any següent arreglà les teulades i el trespol del Roser. El 1898 enrajolà la sagristia i hi posà unes estanteries per llibres i unes vidrieres amb persianes al portal que s'obri al claustre.

Mn. Pere Joan Beltran fou el successor l'any 1902 del custos Pau Ferrer. Com diu Mn. Joan Coli, és el vertader restaurador de l'església de St. Domingo. Primer de tot arreglà el presbiteri, de bell nou adobà la teulada, emblanquinà tota l'església, repicà les pilastres, arcs i cornisa: deixà el temple com a nou. Refongué una campana vella que trobà, hi afegí material nou, i en va fer una campana de dotze arroves que va beneir per Sant Domingo del 1903. Per pre-

servar l'església de la humitat, va fer construir una acera per tota la paret de l'església que dona al carrer de Biniamar. Això va ser el 1904. Aquest any i els dos següents va adquirir nombrosos objectes de culte: copó, creu processional, custòdia de plata, domassos i ornaments. L'any 1906, per la festa del sant titular, el 4 d'agost, va beneir l'estàtua de Sant Domingo que presideix l'altar major. Dia 12 de gener del 1908 va estrenar l'orgue restaurat i engrandit notablement, amb un registre i teclat nous, la trompa reial i dues manxes. Tot costà més de 600 ptes.

A Mn. Pere Joan Beltran es deu la restauració de la Confraria del Roser. Aquesta, com hem vist, ja era establerta a la parròquia abans de la fundació dels dominics el 1604. El cert és que o bé la dita confraria es traslladà a l'església conventual dominicana, o bé els dominics en fundaren una de nova. L'any 1694 ja hi havia sepultura pels confreres del Roser a l'església de St. Domingo. El custos Pere Joan Beltran inscriví, tot just començada la seva tasca, més de 300 persones en la Confraria. L'any 1903 féu arreglar tota la capella del Roser, el cambril i les escales per pujar a venerar la Mare de Déu. Com que tenia dubtes sobre si perseverava o no l'erecció de l'antiga confraria -de fet l'any 1885 ja hi ha notícies de la perseverança de la confraria després de l'exclaustració i es mantenia la festa del Roser el primer diumenge d'octubre-, el zelosíssim custos demanà permís al bisbe de Mallorca, Pere Joan Campins, dia 6 de juny de 1905, per dirigir-se al Rdm. P. Mestre General dels Predicadors per tal que es dugués a terme l'erecció canònica de la Confraria. Obtingut el permís del bisbe Campins, Mn. Beltran s'adreçà al P. Mestre General dia 19 de juliol del dit any. Amb carta de dia 29 d'agost el secretari del Pare General, Jeroni Coderch, notificà al custos de St. Domingo la llicència del Rdm. P. Fra Jacint Maria Cornier, qui el delegava per efectuar l'erecció canònica, que es dugué a terme, amb permís del bisbe de Mallorca, dia 25 de setembre del 1905, actuant com a testimonis Mn. Francesc Rayó, que seria rector de la parròquia d'Inca, i Mn. Tomàs Mora, organista per molts d'anys també de la parròquia. Segons testimoni de Mn. Joan Coli, l'any 1920 hi havia 1.500 confreres del Roser, i aquell mateix any es va

establir la Confraria del Rosari perpetu, amb motiu de les 40 hores del Roser.

L'any 1908 Mn. Beltran va ser nomenat vicari de Caimari i hagué de deixar l'obra empresa amb tanta d'embranchida. Interinament el succeí Mn. Miquel Bisellach. El 2 de gener del 1909 fou nomenat custos Mn. Bartomeu Gelabert, que romangué en el càrrec fins el 1910, en què morí. Prosseguí les festes que ja eren tradicionals a l'església i a la barriada: sobretot les de Sant Domingo per l'agost i les del primer diumenge de maig, la festa de la Rosa. Pagà també els deutes de les nombroses obres del custos Pere Joan Beltran.

Mn. Miquel Pujadas va ser custos del 1910 fins al 1918. El 1911 va fer construir una trona petita per a les funcions de la capella del Roser. El 1913 va fer restaurar la imatge de la Mare de Déu del Roser que servia per a les processons que es feien cada primer diumenge del mes pel carrer cantant el rosari. El 1914 va instal·lar a l'església l'electricitat. Acabà de pagar tots els deutes. L'any 1918 passà a ser capellà de les monges jerònimes.

Els darrers dies de gener del 1918 fou nomenat custos Mn. Josep Aguiló i Aguiló, més conegut a Inca per "Don Pep Cameta". "És difícil comprendre el rectorat d'aquest home -escriu Mn. Pere Fiol- sense conèixer el moment esplendorós que vivia Inca aleshores. Tot un seguit d'institucions culturals i religioses donaven vida i activitat a la nostra Ciutat i don Pep n'era un gran impulsor. D'aquesta manera revitalitzà la Confraria del Roser, que passà els dos mil socis, establí la del Rosari perpetu i la Milícia Angèlica de Sant Tomàs d'Aquino que aglutinava en el nostre Convent una gran quantitat de joves estudiants i obrers.

L'activitat de don Pep, malgrat tenir una salut molt prima, era inesgotable: actes culturals, exercicis espirituals, òpera, teatres, conferències... tot dirigit a formar persones cristianes. Culturalment Sant Domingo sempre estava a punt o per a fer una festa o per adesar la que havien feta: Quaranta hores, tríduums, novenes, centenaris, Mes del Rosari, Mes de Maria, benedicció d'imatges: Reposició del Sagrari per l'exposició major del Santíssim 1921, Sant Cristòfol 1927, "Virgen María del Amor Hermoso 1930", Sant Tomàs d'Aquino 1932,

Mare de Déu del Pilar 1937.

Les obres materials foren quantiosíssimes: teulades, tant de la nau central com de la capella del Roser, Campanar i Campanes, retaulles, quadres, gairebé podem dir que no va quedar racó de la nostra església que don Pep no regiràs, retocàs i il.luminàs. Tòt en un clima de gran festa, amb bones músiques -L'Arpa d'Inca anava molt bé i quantes pecès no estrenà aquí don Bernat Salas i ell mateix- i bons predicadors. Tota aquesta activitat es coordinava pel full mensual que arribava a totes les cases de la barriada on informava del que es feia, del que il.lusionava, de les contrarietats que trobava i des d'on intentava formar la gent. Tota festa tenia el seu pertinent programa que era repartit a tot arreu perquè la concurrència fos nombrosa, cosa que aconseguia sovint.

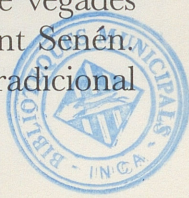
Un llarg, i fructuós rectorat, les noces d'argent del qual foren celebrades solemnement dia 14 de Febrer de 1943 amb adhesions de tota casta de gent, tanta era l'estima que es tenia a don Pep, però la salut era massa prima, els anys pesaven. Presentà la dimissió l'any 1944 i li fou acceptada."

Per poc temps s'encarregà com a custos de St. Domingo Mn. Gabriel Martorell i Reus, per mancança de salut.

El mateix 1944 fou nomenat nou custos de Sant Domingo el sacerdot inquer, Mn. Vicenç Bal.le i Duran. La barriada experimentava una forta creixença. Mantingué el culte, impulsant especialment les noves devocions d'aquelles saons. El culte al Santíssim i a la Mare de Déu, com també el ministeri del sagrament de la Penitència atreien preferentment la seva atenció. No descurà, però, l'edifici. Enrajolà la nau central i algunes capelles laterals i substituí els antics bancs de taulons per còmodes banques amb respallera que serviren fins l'any 1979.

Mantingué aiximateix les festes tradicionals, amb altres que s'havien afegit: quaranta hores del Roser i del Pilar, la festa de la Rosa, la festa de Sant Domingo. Aquesta, després de la guerra del 36, ja havia perdut l'esplendor que havia tingut antany, quan de vegades superava les festes patronals inqueres de Sant Abdon i Sant Senén.

Continuà aiximateix allò que, com hem vist, era tan tradicional

a Sant Domingo d'Inca: l'ensenyament de la doctrina cristiana.

Don Vicenç ha estat el darrer custos inquer de Sant Domingo puix l'any 1962 entregà les claus de l'antiga església conventual al nou rector de la parròquia. Però Don Vicenç prosseguí el seu ministeri sacerdotal a Sant Domingo, en el culte i en el confessionari. Carregat d'anys de ministeri sacerdotal -enguany s'han complit 57 anys de la seva ordenació presbiteral-, la vida de Don Vicenç ha estat lligada a Sant Domingo al llarg de 43 anys.

1. L'ERECCIÓ ARA FA VINTI-CINC ANYS

Inca, des del segle passat, s'anava expandint ràpidament pel creixent nombre d'habitants. No és gens de fiar la xifra d'habitants que dona el rector Morlà el 1853; diu que Inca només té 3.000 hab. quan sabem pel cens del 1840 que ja en comptava 4.448. El 1857 ja eren 5.927 i, segons el cens oficial del 1887, a Inca hi residien 7.539 persones.

La primera producció de sabates en sèrie fou organitzada per Mestre Antoni Fluxà l'any 1870. La indústria del calçat aniria creixent fins als nostres dies, fent d'Inca la població industrial més important de l'illa.

III. LA PARRÒQUIA DE SANT DOMINGO D'INCA

L'any 1875 arriba el tren de Ciutat a Inca i l'antiga vila, estesa abans sobretot de Sant Bartomeu a Sant Francesc, es va començar a estendre cap a l'estació del ferrocarril.

Dia 13 de març de 1900 la Reina Regent Maria Cristina concedí a Inca el títol de ciutat "por el aumento de población, creciente desarrollo de la agricultura, industria y comercio".

L'any 1909 es posà la primera pedra del que esdevendria quarter "General Luque" en el camí de Ciutat. Les obres s'acabaren el 1915. Devora ell i darrera l'estació del tren, cresqué una nova barriada. Aquí el rector Francesc Rayó i Brunet ja hi comprà un trast on més envant s'hi construí una capella, on s'hi deia missa cada diumenge i s'hi feia catecisme. Més tard tres germanes de la Caritat hi establiren un convent. Dia 16 de juliol del 1959, el bisbe de Mallorca, Jesús Enciso, hi va erigir la parròquia de Crist Rei. El primer Ecònom de la parròquia va ser Mn. Rafel Cladera i Ramis. Aleshores Inca tenia 12.924 habitants, nombre que creixeria en els anys següents pel fet de la immigració dels peninsulars, que arribaven a Inca cercant llocs de treball sobretot a la indústria del calçat.

Dia 24 de febrer de 1962 l'Ecònom de Santa Maria la Major, Mn. Gabriel Buades, va morir sobtadament. L'anterior 30 de gener el bisbe Enciso havia convocat oposicions de rector per a sis parròquies vacants. Dia 25 de març el Vicari encarregat de Santa Maria la Major, Mn. Gabriel Martorell, contesta al bisbe les preguntes que de paraula havia formulat el Vicari General al clergat de Santa Maria

1. L'ERECCIÓ ARA FA VINT-I-CINC ANYS

Inca, des del segle passat, s'anava expandint ràpidament pel creixent nombre d'habitants. No és gens de fiar la xifra d'habitants que dona el rector Morlà el 1853: diu que Inca només té 3.000 hab. quan sabem pel cens del 1840 que ja en comptava 4.448. El 1857 ja eren 5.927 i, segons el cens oficial del 1887, a Inca hi residien 7.539 persones.

La primera producció de sabates en sèrie fou organitzada per Mestre Antoni Fluxà l'any 1870. La indústria del calçat aniria creixent fins als nostres dies, fent d'Inca la població industrial més important de la part forana de Mallorca.

L'any 1875 arribà el tren de Ciutat a Inca i l'antiga vila, estesa abans sobretot de Sant Bartomeu a Sant Francesc, es va començar a estendre cap a l'estació del ferrocarril.

Dia 13 de març de 1900 la Reina Regent Maria Cristina concedí a Inca el títol de ciutat "por el aumento de población, creciente desarrollo de la agricultura, industria y comercio".

L'any 1909 es posà la primera pedra del que esdevendria quarter "General Luque" en el camí de Ciutat. Les obres s'acabaren el 1915. Devora ell i darrera l'estació del tren, cresqué una nova barriada. Aquí el rector Francesc Rayó i Brunet ja hi comprà un trast on més envant s'hi construí una capella, on s'hi deia missa cada diumenge i s'hi feia catecisme. Més tard tres germanes de la Caritat hi establiren un convent. Dia 16 de juliol del 1959, el bisbe de Mallorca, Jesús Enciso, hi va erigir la parròquia de Crist Rei. El primer Ecònom de la parròquia va ser Mn. Rafel Cladera i Ramis. Aleshores Inca tenia 12.924 habitants, nombre que creixeria en els anys següents pel fet de la immigració dels peninsulars, que arribaven a Inca cercant llocs de treball sobretot a la indústria del calçat.

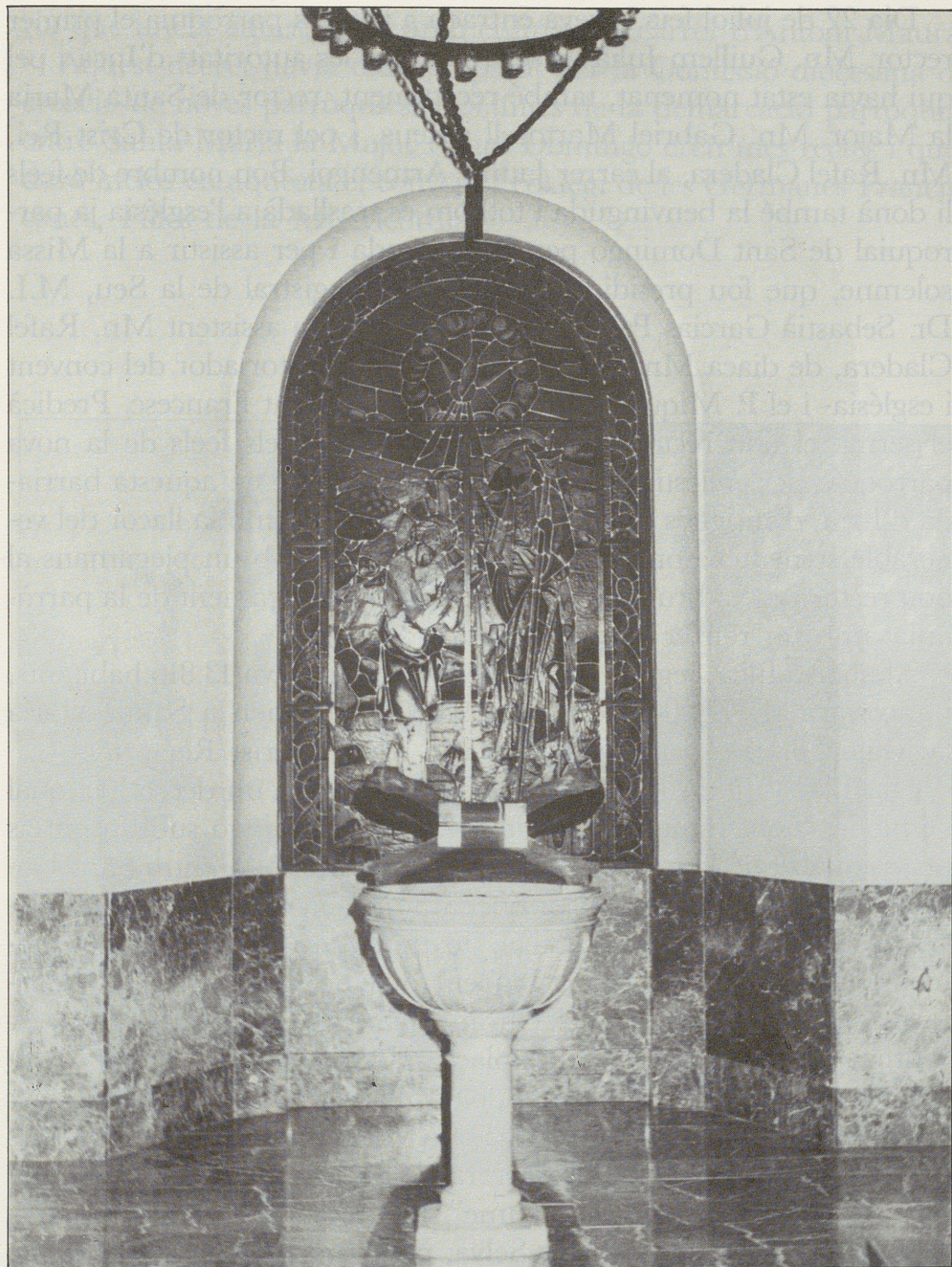
Dia 24 de febrer de 1962 l'Ecònom de Santa Maria la Major, Mn. Gabriel Buades, va morir sobtadament. L'anterior 30 de gener el bisbe Enciso havia convocat oposicions de rector per a sis parròquies vacants. Dia 25 de març el Vicari encarregat de Santa Maria la Major, Mn. Gabriel Martorell, contesta al bisbe les preguntes que de paraula havia formulat el Vicari General al clergat de Santa Maria

la Major: que creuen convenient establir una nova parròquia a Sant Domingo, i proposen una delimitació de la possible parròquia que tindria 2.800 hab. aproximadament. L'endemà, dia 26 de març, també el rector de Crist Rei, Mn. Cladera, envia al bisbat la seva conformitat perquè es creï la nova parròquia de Sant Domingo. Crist Rei aleshores tenia 1.800 ànimes. Dia 5 d'abril la Junta diocesana de creació de noves parròquies dóna el seu vist-i-plau per a la fundació de la parròquia de Sant Domingo, eixamplant els límits que de bon començament havien suggerit els preveres de Santa Maria la Major. Dia 2 de maig el capítol catedral informà favorablement per unanimitat l'erecció de la nova parròquia, i el mateix dia, el Vicari General, Mn. Francesc Payeras i Mulet, fill d'Inca, signà el decret, per manament exprés del Sr. Bisbe, pel qual s'erigia la nova parròquia de Sant Domingo d'Inca que quedava desmembrada de Santa Maria la Major. Els límits provisionals serien els que havia donat per bons la Junta diocesana esmentada: des dels Molins, els eixos dels carrers Ramón y Cajal, Teatre, fins a Martí Metge, continuant cap al carrer de Sant Bartomeu fins al d'Argentina (avui de ses garroves), eix del carrer d'en Coll fins al de Bernat Salas, davallant pel carrer d'en Corró fins a Jaume Armengol, tombant pel carrer General Luque, voltant pel carrer dels Malferits i prosseguint per l'eix del carrer d'Antoni Maura.

Segons el Bulletí oficial del bisbat de Mallorca, (maig del 1962), a les parròquies vacants senyalades dia 30 de gener s'hi afegien les d'Inca de Santa Maria la Major, vacant per mort de l'Ecònom Bua-des, i la de Sant Domingo, de nova creació.

Realitzades les oposicions entre els dies 8 i 11 de maig del dit any 1962, Mn. Guillem Julià i Ollers va ser nomenat rector de la nova parròquia de Sant Domingo d'Inca dia 28 de juny, i en va rebre la institució canònica de mans del Vicari General, Mn. Payeras, dia 3 de juliol.

Mn. Guillem Julià era natural de Campos, on havia nascut dia 14 de març del 1932 i havia estat ordenat de prevere dia 8 de maig del 1955. Havia exercit el seu ministeri sacerdotal com a vicari a les parròquies de Lluçmajor i del Sagrat Cor de Ciutat.

La nova capella baptismal, construïda l'any 1963: Signe de la Parròquia com a Mare dels nous fills de Déu.

Dia 22 de juliol feia la seva entrada a la nova parròquia el primer rector. Mn. Guillem Julià va ser rebut per les autoritats d'Inca i pel qui havia estat nomenat, també recentment, rector de Santa Maria la Major, Mn. Gabriel Martorell i Reus, i pel rector de Crist Rei, Mn. Rafel Cladera, al carrer Jaume Armengol. Bon nombre de feels li donà també la benvinguda i tothom es traslladà a l'església ja parroquial de Sant Domingo per fer l'entrada i per assistir a la Missa solemne, que fou presidida pel canonge magistral de la Seu, M.I. Dr. Sebastià Garcías Palou, actuant de prevere assistent Mn. Rafel Cladera, de diaca Mn. Joan Coli -el primer historiador del convent i església- i el P. Miquel Colom, superior de Sant Francesc. Predicà el sermó el nou rector, que es va oferir a tots els feels de la nova parròquia per enllestir una nova comunitat de fe en aquesta barriada d'Inca, d'antigues arrels cristianes, conrades amb la llacor del venerable sementer dominicà. La missa acabà amb un plegamans al nou rector i es va brufar la seva entrada i començament de la parròquia amb un refresc dins el claustre.

Aleshores Inca, segons el cens de 1960, comptava 13.816 habitants, i s'acostava als 15.000, dels quals 9.000 pertanyien a Santa Maria la Major, 3.511 a Sant Domingo i la resta a Crist Rei.

Dia 17 d'abril de 1963 el bisbe Enciso signava un decret pel qual s'establien nous límits parroquials de Sant Domingo substituint els provisionals que ja hem esmentat. La línia divisòria entre Sant Domingo i Santa Maria la Major quedava traçada des dels Molins, passant pels carrers Ramón y Cajal, Teatre, Martí Metge, Sant Bartomeu, Plaça d'Espanya, Tinent Llobera (avui de l'Estrella) fins al creuament amb el carrer Miquel Duran (avui de la Pau) fins al carrer Jaume Armengol, seguia per la plaça de l'Àngel, carrer de Na Muntanera, eix de la Gran Via de Colón fins al carrer de Fra Juníper Serra i des d'aquest s'enfilava fins a la via del tren. Els límits rurals quedaven també definits: de darrera els Molins, des del lloc anomenat "sa potada del Rei En Jaume", fins al camí de Ca'n Paparra que duu al límit del terme de Selva; pel Nord, el límit era el terme de Selva; per Ponent i Migjorn, els límits de la parròquia de Crist Rei, és a dir, el camí vell de Biniamar seguint per la línia imaginà-

ria que uneix aquest camí amb el final del carrer d'Antoni Maura.

Aquest decret havia estat preparat per la Comissió diocesana de creació de noves parròquies. Les línies de la demarcació parroquial entre Santa Maria la Major i Sant Domingo eren més rectes i quedava inclòs en aquesta el convent i col·legi de les Germanes Franciscanes, Filles de la Misericòrdia.

El claustre, centre de l'antiga vida conventual.

2. LES PRIMERES PASSES DE LA PARRÒQUIA DE SANT DOMINGO

Cal fer notar d'entrada que l'any de la creació de la parròquia de Sant Domingo fou l'any de l'apertura del Concili Vaticà II. Efectivament dia 11 d'octubre d'aquell any Joan XXIII presidia a Sant Pere del Vaticà la solemne inauguració del major esdeveniment religiós del nostre segle. La nova parròquia quedaria, des de bon començament, marcada per la cronologia del Vaticà II: les seves iniciatives respondrien a les deliberacions i determinacions conciliars, com veurem tot seguit.

Per les festes de Nadal, el nou rector ja podia donar compte al bisbe de Mallorca, Dr. Enciso, de les primeres passes de la nova comunitat parroquial. Mn. Julià constatava en primer lloc que els nous feligresos havien acollit amb entusiasme la creació de la parròquia a l'antiga església conventual i que havien demostrat la seva bona acceptació amb una assistència nombrosa a les celebracions, tant les ordinàries de les misses diàries i sobretot les dels diumenges i festes, com les extraordinàries.

Pel 15 d'agost ja se celebrà solemnement l'octavari de l'Assumpció. Per l'octubre s'organitzaren actes de petició pel bon èxit del Concili que s'inaugurava a Roma. El mateix mes se celebraren les XL hores del Pilar, i pel desembre la novena de la Immaculada.

El mes d'octubre es renovellà l'antiga devoció al Rosari, que sempre, com hem vist, havia estat tan arrelada en aquella església i en els devots que hi acudien. Aquest mes el bisbe concedí llicència per celebrar cada dia una missa vespertina, pràctica que continuà ja en endavant. La festa del Roser fou particularment solemnitzada i es renovà l'antiga confraria d'aquesta advocació.

El primer diumenge d'octubre es va començar a celebrar la missa escolar.

Ajudaren el nou rector un missioner dels Sagrats Cors, membre de la Comunitat de Lluc, i el Vicari de Biniamar, com també el qui fins llavors havia estat el custos, Mn. Vicenç Bal·le. El nou rector, per Nadal del 1962, ja demanà un vicari per a la nova parròquia. En els propers nomenaments el bisbe l'hi concedí en la persona de

Mn. Marià Cortès i Cortès, dia 11 de gener del 1963.

El full parroquial setmanal "Sant Domingo" començà a publicar-se pel mes de novembre del 1962.

Quant a l'apostolat, s'organitzà totd'una la branca de dones d'Acció Catòlica i també la joventut femenina. Les joves d'A.C. treballaren ferm en la catequesi parroquial de nins, que el primer curs comptà ja amb 200 nins i nines, entre 5 i 14 anys, que acudien cada diumenge. Les dones d'A.C. s'afanyaren en la confecció d'ornaments litúrgics i es preocuparen de la visita als malalts. Tenien una reunió quinzenal de formació. Les joves es reunien cada setmana.

Dia 19 d'abril del 1963 el Vicari General, Mn. Payeras, signava una disposició per la qual a cada parròquia d'Inca, i per tant també a la nova de Sant Domingo, s'havien d'establir les següents associacions apostòliques i piadoses: Acció Catòlica, Associació de filles de Maria, Associació de mares cristianes, Associació de la visita domiciliària de les capelletes, Apostolat de l'oració, Conferències de Sant Vicenç de Paül, Confraria de la doctrina cristiana i la del Santíssim Sagrament.

Les dones d'Acció Catòlica es constituïren formalment dia 17 de novembre d'aquest any 1963, per bé que el curs anterior ja havia funcionat aquesta branca com un assaig.

Per l'octubre d'aquest mateix any havia començat el primer curs apostòlic en la nova parròquia.

Dia 26 de gener de 1963 el bisbe Enciso va fer la primera visita pastoral a Sant Domingo i administrà el sagrament de la Confirmació.

Per la Quaresma del mateix any es va predicar la primera setmana de joventut, que donà naixença al moviment juvenil de St. Domingo i al club excursionista. Per la Setmana Santa començà a actuar el chor parroquial, sota la direcció del nou vicari, Mn. Marià Cortès.

Mentrestant s'havien iniciat ja les obres d'acomodació de l'església a les necessitats parroquials. Primerament es va renovar la instal·lació elèctrica amb llicència de la Delegació d'Indústria de dia 24 d'agost del 1962. La nova capella del baptisteri, amb la font i amb un finestrал artístic que representa el baptisme del Senyor (dels obradors Die-

trick de Ciutat) són també d'aquest any 1963. Aquesta capella ocupà el lloc de la del St. Crist, devora el Roser, on abans hi havia el portal cap al claustre.

També aquest any es va arreglar l'orgue i per la Quaresma del 1963 es va encomanar a l'artista-fuster Antoni Artigues i al decorador Josep Mercader que fessin una còpia de l'urna del Santíssim pla-teresca que hi havia a la parròquia de Santa Maria la Major (any 1616) per a la reserva del Santíssim a la Casa Santa.

Dia 4 de desembre del 1963 es va promulgar la Constitució conciliar sobre Sagrada Litúrgia, que presentava l'ideal de la participació conscient, activa i fructuosa dels fel·les en les celebracions sacramentals i litúrgiques. Dia 25 de gener de l'any següent un "Motu proprio" del papa Pau VI posava en vigor algunes reformes litúrgiques. Doncs bé, pel mes de febrer ja comencen les obres per renovar el presbiteri, per tal d'adaptar-lo a les noves línies que assenyalava la renovació litúrgica del Concili.

La nau de l'església parroquial, tal com avui en dia acull la feligresia.

3. CAP A LA CONSOLIDACIÓ

Bé podem dir que el 1964 la nova parròquia ja era ben assentada i desplegava la seva activitat sacramental, apostòlica, mentre es procurava per tots els mitjans que el temple parroquial fos renovat, embellit i adaptat a les noves normes litúrgiques.

Quant a l'apostolat es mostraven molt actives les dones d'Acció Catòlica. Per a crida de noves vocacions a l'apostolat i consolidació de la branca, s'organitzaven cursets. Per aquelles saons eren en ple vigor els cursets o convivències per a dones, que provenien del cèlebre mètode apostòlic dels "Cursillos de Cristiandad". La parròquia de Sant Domingo era ben activa en aquest moviment. Tenim notícia que pel mes d'abril del 1964 s'hi organitzà un curset al qual acudiren 117 dones. Pel mes de juny se n'organitzà un altre amb participació de 65 dones. Dia 16 de juny tingué lloc la primera "Ultreia" a la parròquia, amb assistència de vuit professores de l'Escola de Convivències de la diòcesi. L'apostolat de les dones, doncs, ja s'anava organitzant i enfortint segons l'estil que aleshores era vigent a la diòcesi. Cal destacar especialment també les reunions de formació que es tenien periòdicament. També hem d'esmentar el "Curset de trobada" que, amb el títol "La Parròquia, una gran família", aplegà 1.022 dones, pel febrer del 1966.

Dia 26 de juliol del 1965 Mn. Julià va signar un informe per al reconeixement i dotació estatal de la Parròquia de Sant Domingo, d'acord amb les normes del Concordat aleshores vigent. Segons aquest informe la parròquia té 5.800 habitants, i es preveu encara un augment de població en la zona anomenada "Es blanquer", devora el camí de Mancor. Demana que la parròquia tengui dos vicaris sobretot perquè el nucli de la parròquia és format per famílies i persones molt complidores dels seus deures religiosos.

Pel setembre de 1965 és nomenat vicari de St. Domingo Mn. Bartomeu Palou i Romillo, ja que Mn. Cortès se n'era anat al Perú segons els acords entre la nostra diòcesi i les Esglésies d'aquella nació llatinoamericana. Dia 9 de juliol del 1967 va ser nomenat un segon vicari, Mn. Joan-Antoni Pol i Company.

El centre parroquial de joventut començà a funcionar en el curs

1966-67. El primer diumenge de maig del 1967, festa de la Rosa, la joventut de Sant Domingo va celebrar un gran festival al Teatre Principal d'Inca.

Del 24 de març al 4 d'abril del 1965 es va predicar la Missió General a la ciutat d'Inca. La dirigiren els Pares Missioners dels Sagrats Cors.

Mentrestant continuaven les obres, per la Quaresma del 1964, per donar una nova configuració definitiva al presbiteri; es feren obres de remodelació a les sagristies, i la nau central quedà repintada de dalt a baix, il·luminada per artístics lampadaris, segons disseny del pintor inquer Antoni Rovira i Ramis, i cada capella era decorada amb una antiga llàntia de llautó, moltes de les quals foren trobades a les voltes de l'església. L'any 1965 la capella de Santa Rosa va ser dedicada al Sagrat Cor de Jesús, la imatge nova del qual -obra de l'artista Gregori Coll i del seu oficial major Mateu Pieras- fou col·locada en el nínxol central, mentre l'antic retaule era tot daurat. L'any 1966 es va adquirir la custòdia major. També aquest any, dia 28 de juny, va ser consagrat el nou altar major: tot de marbre, ja ben construït i orientat, dins tot el conjunt del presbiteri, segons les normes post-conciliars per a les celebracions eucarístiques, que havien entrat en vigor dia 7 de març de l'any 1965. L'endemà de la consagració, hi cantà la primera missa nova el primer sacerdot, fill de la nova feligresia, Mn. Pere Fiol i Tornila, que l'any 1982 publicaria un fulletó: "Història del convent de Sant Domingo d'Inca", dins la col·lecció "Ximbellí".

Pel maig del 1967 el bisbe Rafael Álvarez Lara passà la Visita Pastoral, i administrà el sagrament de la Confirmació. Dia 11 del dit mes i any el bisbe Rafael va escriure que havia contemplat amb molta complaença les belles reformes de l'església, i encoratjava els preveres i feels a caminar endavant en la tasca pastoral i espiritual.

Per l'estiu del 1969 es dugué a terme la restauració total de la teulada i es va començar l'obra del nou campanar, mentre el 1971 es va reformar la capella del Roser, amb un trespol nou, i amb una nova remodelació de les capelles laterals. Com a sagrari es va col·locar l'urna, feta construir per la Casa Santa, el 1963.

La nova parròquia tingué esment especial de restaurar i potenciar les festes tradicionals de la barriada: la del Sant Titular, dia 4 d'agost, amb diversos actes populars pels carrers i amb solemnitats a l'església; la de Sant Sebastià, amb el fogueró i cant del rosari i dels goigs davant la capelleta del Sant Màrtir, invocat en la pesta d'Inca del 1652; la festa de la Rosa, el primer diumenge de maig.

Pel setembre del 1972 va ser nomenat vicari de Sant Domingo el P. Jaume Fe i Corró, franciscà d'Inca. Era l'únic vicari amb què quedava la parròquia en aquell temps, puix els dos precedents ja havien estat nomenats per altres parròquies: Mn. Pol va passar a St. Francesc de Pàola de Ciutat, l'any 1968, i Mn. Palou a la de Galilea el 1972.

Dia 18 de novembre del 1972 el primer rector de la parròquia, Mn. Guillem Julià, va presentar la dimissió del seu càrrec al bisbe Administrador Apostòlic de Mallorca, Mons. Teodor Úbeda, que el mateix dia el nomenà professor de Religió a la Facultat de Filosofia i Lletres de Palma, i a l'Institut de Son Malferit. Va ser nomenat canonge de la Seu de Mallorca dia 10 de març del 1980, pel bisbe Teodor Úbeda.

4. DE L'ANY 1972 FINS AL XXVè ANIVERSARI DE LA PARRÒQUIA.

Dia 13 de desembre del 1972 el bisbe Teodor Úbeda, administrador apostòlic de Mallorca, nomenà rector de Sant Domingo Mn. Antoni Estelrich i Calafat. El nou rector havia nascut a Santa Margalida el 25 de gener del 1931. Va ser ordenat prevere dia 21 de desembre del 1956, i exercí successivament el seu ministeri sacerdotal a S'Arracó, a Santa Maria la Major d'Inca, com a vicari, i a Lloseta, durant deu anys com a rector. Per l'octubre del 1981 va ser elegit arxiprest d'Inca per tres anys.

El 1972 continuà com a vicari el P. Jaume Fe fins l'any següent en què fou designat el també franciscà P. Bernat Cloquell, que romangué com a vicari de Sant Domingo fins l'any 1985.

Durant tots aquests anys la parròquia ha continuat la seva vida, d'acord amb la nova situació sòcio-político-econòmica que s'ha creat

El presbiteri i l'altar consagrat l'any 1966.

a Inca, Mallorca i arreu de l'Estat espanyol i amb la línia eclesial marcada pel postconcili.

El moviment apostòlic de la parròquia ha quedat marcat per aquestes coordenades i no s'han trascurat les obres materials sempre necessàries per al culte i per a les altres activitats, pròpies d'una parròquia que ha d'atendre contínuament les necessitats dels feligresos.

La situació parroquial queda ben reflectida en l'informe que el rector de la parròquia va presentar al bisbe Teodor per a la preparació de la visita pastoral del 1977.

Aleshores la parròquia era formada per unes 6.000 ànimes. El nombre de feligresos havia crescut ja per l'expansió de la barriada d'Es Blanquer cap a la carretera de Mancor. Els nous habitatges eren ocupats per famílies joves en la immensa majoria. El total de famílies a Sant Domingo es calculava sobre el milenar. Devora la població jove, romanien el bessó de la parròquia des que es va fundar, constituït per persones més aviat madures i d'edat.

La majoria de les famílies són inqueres; n'hi havia bastants de poblacions veinades i també un bon nombre d'immigrats de la península. La immigració quasi ja s'havia estroncat.

Gairebé la totalitat dels treballadors s'ocupaven en la indústria del calçat. Alguns grups de jornalers tenien la feina fora d'Inca, especialment a Ciutat. Ja se sentia el problema de l'atur.

Anava creixent el fenomen de la sortida a la mar o al camp els finals de setmana. Molts havien aconseguit o sospiraven un segon habitatge fora d'Inca.

El nivell cultural era qualificat de mitjà, i més aviat d'elevat l'econòmic.

L'única escola ja era la de Formació professional, on acudien adolescents d'Inca i la seva comarca.

La problemàtica era qualificada com la pròpia d'una societat de consum, obsessionada pel treball i el confort. Es veia ja que els problemes socio-culturals s'anaven agreujant.

Quant a la pastoral, primer de tot es feia veure la "normalitat" de les pràctiques fonamentals de la "vida cristiana": batejos, primeres comunions, matrimoni per l'Església, funerals. Ni un sol cas d'una

família que no batiàs els fills. Davall tot això s'hi notava, però, més tradició i rutina que convicció personal. És la situació típica d'una parròquia de gent benestant amb forta tradició catòlica, que en la majoria dels casos no desvetla inquietuds de fe més personalitzades.

Ja s'havia planificat bé el curset prematrimonial, que es feia cada any i d'acord amb les altres dues parròquies, que també n'organitzaven.

Les exigències d'una petició més responsable del bateig d'infants havien fet convocar les reunions de pares i padrins. També hi havia quatre o cinc reunions per als pares dels nins que havien de fer la primera comunió.

Anys enrera perduraven les reunions quinzenals de formació religiosa, però s'havien aturat en establir-se a Santa Maria la Major una Escola de Teologia.

Aleshores hi havia encara la comunitat de Religioses Franciscanes, que atenien els malalts d'Inca a domicili o en el dispensari, i dirigien una Escola per a subnormals amb 41 alumnes per a tota la comarca.

Endemés de les activitats pastorals ressenyades, cal afegir-hi el catecisme, amb més de cent nins; un chor parroquial; la formació inicial d'un club de joves; el treball d'un equip de dones per a la pastoral caritativa, d'atenció als malalts i de preparació de les celebracions litúrgiques.

Se seguia publicant un full informatiu, de periodicitat irregular. Altres activitats pastorals es feien conjuntament amb Santa Maria la Major, com per exemple, les relacionades amb els moviments dels Cursets de Cristiandat.

Per altra banda es detectava en l'esmentat informe de 1977 la dificultat en la pastoral de la joventut.

El club juvenil es formà i féu acte de presència amb la publicació de la revista *Més lluny*, que aparegué per Nadal del 1980 i es publicà fins el 1984.

A les dependències de l'antic convent adossades a l'església, damunt la sagristia, i que són propietat de la parròquia, s'hi instal·là el 1981 el saló parroquial, la construcció del qual tingué el pressupost d'un milió de ptes. Serveix especialment per a la pastoral de

joventut i altres activitats formatives.

Referent a les reformes i millores, cal esmentar primer de tot que dia 14 de novembre de 1974 s'adquirí la casa rectoral (Avinguda de les Germanies, 23) que abans era llogada i que es va renovar totalment l'any 1975. Els nous bancs de l'església foren instal·lats l'any 1979. El 1984 passà per ull el cambril de la Mare de Déu del Roser i tot d'una va ser restaurat.

Sant Domingo ha continuat celebrant les festes tradicionals. Primer de tot cal dir que la festa del Sant Titular, senyalada per a dia 8 d'agost, ha estat traslladada a l'octubre des del 1980. Els motius han estat d'ordre pastoral, puix durant l'agost Inca queda buida per mor de la sortida massiva dels seus habitants cap als llocs d'estiuatge i les vacances. Dia 19 d'octubre del 1980 es va celebrar per primera vegada la festa de Sant Domingo en aquest mes, que junt amb la Missa solemne ha comptat cada any amb diversos actes culturals, recreatius i esportius. El club juvenil ja hi intervingué ferm el 1981, i dia 17 d'octubre del 1982 se solemnitzà el vintè aniversari de la creació de la parròquia, amb una Missa presidida pel bisbe franciscà P. Damià Nicolau, en què predicà l'homilia el qui va ser vicari per molts anys Mn. Bartomeu Palou. Hi hagué també un concert de la Capella mallorquina després de la Missa.

S'han mantingut amb tot el seu esplendor la festa de la Rosa, el primer diumenge de maig, amb repartició de roses als feels segons el costum tradicional heretat de l'antic convent, i la festa del Rosari el primer diumenge d'octubre, que fan perdurar l'antiga devoció, tan inquera i tan mallorquina, encesa dins el nostre poble per la predicació dels fills de Sant Domingo.

També perviu i cobra animació la festa hivernenca de Sant Sebastià, al voltant de la capelleta de l'antic carrer des cep, on s'aturà la terrible pesta del 1652. Fa alguns anys, abans de la commemoració de l'alliberament de la pesta, se celebra Missa solemne a Sant Domingo amb l'església de gom en gom. Després es fa el sermó, i es canten el rosari i els Goigs tradicionals entorn del fogueró, enrevoltat d'una gentada. L'any 1985 va ser restaurada al taller diocesà, dirigit per Mn. Miquel Garau, l'estatueta de St. Sebastià que es ve-

Celebració del vintè aniversari de la parròquia, presidida pel bisbe P. Damià Nicolau.

nera a la capelleta del carrer des cep.

El 28 de gener del 1981 el bisbe de Mallorca erigí canònicament a Sant Domingo la confraria de Sant Tomàs d'Aquino i n'aprovà els Estatuts. La confraria havia estat fundada pel Col·legi inquer d'aquest nom el 1956 per a promoure les processons de la setmana santa. Dia 16 de març del 1958 el bisbe Enciso va beneir la imatge de la Dolorosa, el pas que la confraria havia de portar a la processó del divendres sant. La bella escultura és obra del cèlebre escultor català Frederic Marès. El 1980 aquesta imatge va ser col·locada en la primera capella lateral, entrant a mà esquerra, de la capella fonda del Roser. L'artista Valerià Pinell li va fer una bella peanya, amb l'escut de la confraria, tot de fusta i d'acord amb l'estil de l'obra nova de fusteria que s'havia fet en l'església.

També la parròquia de Sant Domingo ha organitzat i ha encobeït actes culturals com són els concerts de música. La Capella mallorquina hi ha intervingut darrerament dues vegades, una d'elles amb motiu del XXè aniversari de la parròquia, com hem senyalat. Dia 1 de gener de 1980 el quartet *Neocantes* donà un concert de polifonia del segle XV i XVI. La capella de Manacor hi actuà el 14 de març del 1982. Dia 8 de març del 1981 la coral *Discantus* de Ciutat hi oferí un concert de polifonia del Renaixement. Dia 15 d'octubre del 1983, amb motiu de les festes de Sant Domingo, el pianista Joan Dalmau féu sentir diverses composicions de Chopin, Albéniz i Beethoven. La coral "Es Taller", amb el patrocini de "La Caixa", oferí un concert dia 15 de març del 1985.

També cal esmentar les excursions parroquials, convocades per les tres parròquies d'Inca fins el 1977, que acudiren a Lorda i Roma (1973), a Andorra-París-Suïssa (1974), al Nord-Galícia i Centre de la Península (1975), a Andorra i Lorda (1976), a Luxemburg, Colònia, Amsterdam, Brussel·les, París (1977), a Lorda i Donosti (1979) i a la Vall d'Aran, Lorda i Andorra (1982).

Diguem també dues paraules de la presència en la nova parròquia de les Germanes Franciscanes, Filles de la Misericòrdia. En la definitiva delimitació de la parròquia al 1963, com hem dit, el convent i col·legi d'aquestes religioses quedà dins el terme parroquial de

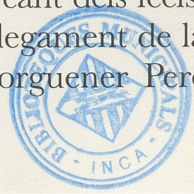
Sant Domingo. Moltes religioses col·laboraren en les tasques parroquials, especialment en la neteja i ornamentació del temple, catequesi, i preparació i animació de les celebracions litúrgiques. El curs 1972-73 es va tancar el col·legi i les religioses es dedicaren a l'assistència als malalts. Per Nadal del 1975 començà a funcionar a l'antic col·legi un centre d'educació especial per a nins deficientes mentals. Dia 17 de juny del 1981 la comunitat de les franciscanes va deixar el convent on romanien des de la seva fundació (28 de desembre del 1879). Es cloïen 102 anys de presència de les "monges blaves" a Inca. Però dues religioses -enguany tres- han prosseguit la seva tasca en aquest centre d'educació especial, convertit en "Col·legi Joan XXIII", que en el present curs presta atenció a 118 alumnes, que provenen ja gairebé de tot Mallorca.

Així arribam a les portes de les noces d'argent de la parròquia de Sant Domingo.

La commemoració començà el propassat diumenge 26 de juliol, que coincidia gairebé amb aquell 22 de juliol del 1962. L'horabaixa el primer rector de la parròquia, el canonge Guillem Julià presidí la concelebració eucarística d'acció de gràcies. Predicà l'homilia el canonge magistral emèrit de la Seu de Mallorca, l'inquer Dr. Sebastià Garcias, el qui, fa vint-i-cinc anys presidí la missa solemne en la inauguració de la parròquia i entrada del primer rector.

Tres diumenges -25 d'octubre, 1 i 8 de novembre- seran les fites de les celebracions jubilar. Tot el que hem vist en aquest darrer apartat, 25 anys d'història, es reflexarà aquests tres dies del Senyor en què la comunitat parroquial es reunirà per celebrar l'Eucaristia, per donar gràcies, per prosseguir una tasca de conservació i restauració d'un antic llegat històric, per prendre alè novament i recomençar el pelegrinatge emprès un no tan llunyà diumenge de juliol del 1962 que ha duit darrera tot un seguit de realitzacions pastorals, a to amb el camí que l'Església ha fet amb 25 anys de Concili i postconcili.

El diumenge 25 d'octubre l'orgue històric recobrarà el seu so vibrant i majestuós, dolç i acompanyat per sostenir i animar el cant dels feels, per acompanyar l'oració silenciosa, per enaltir el desplegament de la celebració litúrgica. L'orgue ha estat restaurat per l'orguener Pere

Reynés i Florit, de Campanet. El pressupost arriba gairebé a les 750.000 ptes.

El bisbe Teodor celebrarà enguany la missa festiva de Sant Domingo per cloure les celebracions. En el bisbe, els creients mallorquins hi trobam la imatge de Crist Mestre, Sacerdot i Pastor, de Crist que és l'alfa i l'omega, el principi i la fi (Apoc. 1, 8). El nostre bisbe ens presidirà en l'acció de gràcies per 25 esplets de bona sementera. Diversos ministres de Crist l'han plantada i regada, però Déu és l'únic que ha donat el creixement (1 Cor 3, 6).

Que sigui memorial viu, més que estadística freda, d'aquests 25 anys de la parròquia de Sant Domingo d'Inca la llista de baptismes, casaments i exèquies celebrats a l'antiga església, avui embellida i renovada, símbol del temple espiritual que formam els cristians. Que tots els noms que hi ha davall aquestes xifres siguin escrits per sempre en el llibre de la vida. Amén.

BATEJOS, NOCES I EXÈQUIES CELEBRADES A SANT DOMINGO D'INCA DES DEL 1962 FINS A L'OCTUBRE DEL 1987

	BAPTISMES	CASAMENTS	DEFUNCIONS
1962	29	6	12
1963	83	26	41
1964	85	38	44
1965	88	30	33
1966	77	41	34
1967	70	36	51
1968	70	48	40
1969	89	42	47
1970	87	50	43
1971	84	51	51
1972	102	49	47
1973	82	32	48
1974	80	23	43
1975	80	24	38
1976	105	47	55
1977	82	28	43
1978	90	32	43
1979	86	34	48
1980	68	19	39
1981	77	25	59
1982	63	27	37
1983	56	19	50
1984	49	27	35
1985	61	20	30
1986	49	21	31
1987	40	12	32
	1.932	807	1.074

ARXIU DIOCESÀ DE MALLORCA. Correspondència i altres papers solts de la parròquia d'Inca.

ARXIU MUNICIPAL D'INCA. *Llibre de Consells 1601-1612*.

ARXIU PARROQUIAL DE SANTA MARIA LA MAJOR. *Capbreu antic* (full solt) i altres.

ARXIU PARROQUIAL DE SANT DOMINGO D'INCA.

BERARD, Gerónimo de. *Viaje a las Villas de Mallorca (1789)*, (Edició a cura de Llorenç Pérez. Palma de Mallorca, 1983).

BIBLIOGRAFIA

BARBERI, Joseph. *Vida de la Venerable Madre Sor Clara Andreu..., religiosa gerónima en el monasterio de San Bartolomé de la villa de Inca, con un apéndice histórico de dicha villa*. (Palma de Mallorca, 1807).

BARCELÓ PONS, Bartolomé. *Inca y su término. Iniciación a la geo-historia del municipio* (Palma de Mallorca, Imp. Politécnica, 1958).

CLOQUELL Y MATEU, Jerónimo. *Continuación del Apéndice histórico de la Villa de Inca escrito por el autor de la Vida de Sor Clara Andreu*. (Inca, 1890) Manuscrit conservat a l'Arxiu diocesà.

COLI LLOBERA, Juan. *Monografía histórica de la Iglesia y Ex-convento de Santo Domingo de Inca*. (Manuscrit inèdit, escrit l'any 1920, presentat al certamen del Seminari diocesà i premiat l'any 1921).

COLI LLOBERA, Juan. *Historia del Puig de Santa Magdalena de Inca*. (Inca, 1970).

FEBRER, Tomàs. O.P. *Historia de las grandezas del Real Convento de Santo Domingo, Orden de Predicadores, de Palma, en la Ciudad de Mallorca* (3 volums, manuscrit conservat a l'arxiu diocesà, copiat pel P. Dalmau Moll, O.P. l'any 1754).

FIOL TORNILÀ, Pere. *Història del convent de Sant Domingo d'Inca* (Inca, Col.lecció Ximbellí n° 3, 1982).

GALMÉS, Lorenzo. O.P. *Catálogo hagiográfico de la Provincia de Aragón de la Orden de Predicadores*. ("Escritos del Vedat", vol. X 1980, pgs. 183-214).

GUAL TRUYOL, Simón. *Un siglo de la historia de Inca a través de su guarnición militar (1879-1986)* (Palma de Mallorca, 1986).

MANERA, Domingo. O.P. *Historia de los varones ilustres y cosas memorables de los conventos de Sto. Domingo, Orden de Predicadores, del Reino e isla de Mallorca*. (Manuscrit de devers l'any 1732, conservat a la Biblioteca March, de la Ciutat de Mallorca).

MUNAR, Gaspar. M.S.S.C. *Les Ordes Religioses a Mallorca*. (Palma de Mallorca, 1935).

PÉREZ MARTÍNEZ, Lorenzo. *Misión apostólica de San Vicente Ferrer en Mallorca (1413-1414)*. (Palma de Mallorca, 1955)

PIERAS SALOM, Gabriel. *Breu Història d'Inca*. (Inca 1986).

RIERA, Benito, O.P. *La Orden de Predicadores en Manacor* (Palma de Mallorca, 1913).

ROSSELLÓ LLITERAS, Juan. *El convento de Santo Domingo de Mallorca (s. XIII-XV)*. (Bolletí de la Societat arqueològica Luliana, 41 (1985), pgs. 115-130).

ÍNDEX

Presentació de Mn. Antoni Estelrich	5
Pòrtic	7
I. Un convent de Frares Predicadors a Inca	9
1. L'Orde dels Predicadors	11
2. Els dominics a Mallorca	12
3. Sant Vicenç Ferrer a Inca	14
4. Fra Llorenç Malferit	15
5. Fra Guillem Malferit i Llompart	18
6. La fundació del convent dominicà d'Inca	24
II. L'església de Sant Domingo d'Inca	33
1. L'església conventual	35
2. L'església de Sant Domingo després de l'exclaustració	42
III. La parròquia de Sant Domingo	53
1. L'erecció ara fa vint-i-cinc anys	55
2. Les primeres passes de la parròquia de Sant Domingo	60
3. Cap a la consolidació	64
4. De l'any 1972 fins al XXVè aniversari	66
Batejos, noces i exèquies celebrades a Sant Domingo d'Inca des del 1962 fins a l'octubre de 1987	75
Fonts consultades i Bibliografia	76

colorchecker classic

calibrite